

НОРМА МАСЛАХАТЧИ

ҲУҚУҚ СОЛИҚЛАР БУХГАЛТЕРИЯ

2005 йил июлдан чиқа бошлаган

2013 йил – Обод турмуш йили

ДАСТУРНИНГ АСОСИЙ МАҚСАДИ - ХАЛҚ ФАРОВОНЛИГИНИ ЯНАДА ЮКСАЛТИРИШДИР

Президентимиз Ислоҳ Каримовнинг 2013 йил 14 февралда имзоланган қарорига мувофиқ қабул қилинган «Обод турмуш йили» Давлат дастурининг иккинчи бўлимида аҳоли фаровонлиги ва реал даромадларининг муттасил ўсишини таъминлаш, бандликни ошириш, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик, фермерликни янада ривожлантириш, аҳолини, аввало, ижтимоий ҳимояга муҳтож қатламлар ҳамда кам таъминланган оилаларни давлат томонидан манзилли ҳимоя қилиш ва уларга ижтимоий ёрдам кўрсатиш тизимини такомиллаштиришга доир чора-тадбирлар белгиланган.

2013 йилда бюджет ташкилотлари ходимлари иш ҳақи, пенсиялар, нафақалар ва стипендиялар миқдорини ўртача камида 23 фоизга ошириш кўзда тутилмоқда.

Даромадларнинг ўсиши бандликни ошириш орқали таъминланади.

2013 йилда бўш ва захира иш ўринлари ҳисобидан касб-хунар коллежларининг 500 мингдан ортиқ битирувчинини ишга жойлаштириш кўзда тутилган. Шу мақсадда коллежларга иқтисодиётнинг турли тармоқларида фаолият юритаётган 90 мингдан ортиқ корхона ва ташкилот бириктирилади. **Касб-хунар коллежлари, битирувчилар ва уларнинг ота-оналари ҳамда корхоналар ўртасида уч томонлама шартномалар тузиш амалиёти кенгайтирилади.**

Давлат дастурида иш билан банд бўлмаганларни касбга ўқитиш, тайёрлаш ва қайта тайёрлаш тизимини янада ривожлантириш кўзда тутилган. Мисол учун, жорий йилда Тошкентдаги Касб-хунарга ўқитиш марказида 600 нафар йигит-қиз машинасозлик, электроника, автомобилларга техник хизмат кўрсатиш, ахборот технологиялари каби соҳаларда меҳнат бозорида талаб юқори бўлган замонавий касбларни эгаллаши мумкин. 2013–2015 йилларда Самарқандда ҳам ана шундай 240 ўринли Касб-хунарга ўқитиш марказини ташкил этиш режалаштирилмоқда.

Аҳоли бандлиги ва даромадларининг ўсиши кичик бизнес ҳамда хусусий тадбиркорликни янада ривожлантиришга боғлиқ.

«Оилавий тадбиркорлик тўғрисида»ги Қонунга асосан иқтисодиётимизда хўжалик фаолиятининг оилавий корхоналар шаклидаги халқимиз менталитети ва анъаналарига тўлиқ мос келадиган янги ташкилий-ҳуқуқий шакли жорий этилди. Уларга кенг имтиёзлар, преференциялар ва кафолатлар берилди. Бунинг натижасида Қонун қабул қилинган пайдан бошлаб ўтган ярим йил мобайнида мамлакатимизда 600 дан ортиқ шундай корхона ташкил этилди.

Давлат дастурида 2013 йилда тижорат банклари томонидан кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектлари фаолиятини ривожлантириш учун жами 269,6 миллиард сўм ҳажмида, яъни 2012 йилдагига нисбатан 1,3 баробар кўп кредитлар ажратиш кўзда тутилмоқда. Коллеж ва лицейларнинг 15 минг нафардан ортиқ битирувчиси ўз бизнесини йўлга қўйиши учун жами 53,5 миллиард сўмлик кредитларга эга бўлади.

Хужжатда саноатни ривожлантириш бўйича ҳудудий дастурларни ишлаб чиқиш ва амалга ошириш устувор вазифа сифатида белгилан-

ган. Бу дастурлар ҳудудлардаги корхоналар ўртасида саноат кооперациясини мустаҳкамлаш, уларни Маҳаллийлаштириш дастурини бажаришга янада кенг жалб этиш, ҳудудий инвестиция дастурларини амалга ошириш, бўш ётган ишлаб чиқариш майдонлари негизда янги ишлаб чиқаришларни ташкил этиш, фойдаланилмаётган бино ва иншоотларни тадбиркорлик субъектларига узоқ муддатга ижарага беришга йўналтирилган.

Корпоратив харидлар тизими кичик бизнесни ривожлантиришни рағбатлантиришнинг муҳим шаклидан биридир. 2013 йилда тизимга жалб этилган соҳа субъектлари сонини 1,3 баробар кўпайтириш режалаштирилмоқда. Хусусан, устав фондида давлат улуши мавжуд бўлган 2 086 йирик корхонада **корпоратив харидлар механизми жорий этиш ва харидлар умумий ҳажмида кичик бизнес улушини 25 фоизга етказиш белгиланган.**

Бундан ташқари, саноат ярмаркалари ва кооперация биржаларида имзоланган шартномаларга мувофиқ 850 кичик ишлаб чиқариш корхонаси маҳсулотларини сотиш кўзда тутилган бўлиб, бу кичик корхоналар маҳсулотларини шундай шартномаларга асосан сотиш ҳажмларини 2012 йилга нисбатан 36 фоизга кўпайтириш имконини беради.

Қишлоқ хўжалигида кичик бизнесни янада ривожлантириш, фермерлик ҳаракати самарадорлигини ошириш, боғдорчиликка илғор технологияларни жорий этиш қишлоқ аҳолиси бандлиги ва даромадлари ўсишида муҳим ўрин тутди.

«Обод турмуш йили» Давлат дастурида тижорат банклари томонидан қишлоқ хўжалиги соҳасига кредит ажратишни кенгайтириш ҳисобга олинган ҳолда, ҳудудларда қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш ва қайта ишлашни кўпайтириш, узумчилик, чорвачилик ҳамда ипакчиликни ривожлантириш, қишлоқ хўжалиги корхоналарини модернизация қилиш ва техник қайта жиҳозлашга доир чора-тадбирларни амалга оширишга алоҳида эътибор қаратилган.

Масалан, 6,7 минг гектар майдонда янги боғлар, 3,5 минг гектар майдонда интенсив боғлар, 6,8 минг гектар майдонда тоқзорлар яратиш ҳамда мавжудларини реконструкция қилиш орқали 15 минг нафар қишлоқ аҳолисини боғдорчилик фаолиятига жалб этиш режалаштирилмоқда. Ҳар бир қишлоқ туманида 10 мингта парранда парвариланадиган камида ўн янги паррандачилик хўжалиги ва 500 асалари оиласи, ҳар бир ҳудудда камида 30-40 балиқчилик хўжалиги ташкил этиш режалаштирилмоқда.

Қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини қайта ишлашни чуқурлаштириш, озиқ-овқат товарлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш учун янги корхоналар барпо этиш, мавжудларини реконструкция ҳамда модернизация қилиш бўйича умумий қиймати 94,5 миллиард сўмдан ортиқ 288 лойиҳани амалга ошириш кўзда тутилган.

Бу борада ўтказиладиган саноат ярмаркаси, инновацион гоғалар, технологиялар ва лойиҳалар ярмаркалари, бошқа биржа ҳамда ярмарка савдоларида тадбиркорлар мамлакатимизда ишлаб чиқарилган ва қайта ишлайдиган замонавий мини-технологиялар ҳамда ихчам ускуналар етказиб бериш бўйича шартномалар тузиши мумкин.

Президентимиз Ислоҳ Каримов Мамлакатимизда демократик ислохотларни янада чуқурлаштириш ва фуқаролик жамиятини ривожлантириш концепциясида замонавий ахборот-коммуникация технологияларидан давлат ва жамият қурилиши тизимида кенг фойдаланиш ҳамда миллий ахборот маконини изчил ривожлантиришни таъминлашга қаратилган ташкилий-ҳуқуқий чора-тадбирларни жадал амалга ошириш зарурлигини алоҳида таъкидлаган.

«Обод турмуш йили» Давлат дастурида G2G (давлат органларининг ўзаро), G2B (давлат органларининг тадбиркорлик субъектлари билан) ва G2C (давлат ҳокимияти органларининг фуқаролар билан) ҳамкорлик йўналишлари бўйича «**Электрон ҳуқуқат**» тизимини жадал шакллантириш кўзда тутилган. Мазкур лойиҳаларни амалга ошириш доирасида интернет тармоғида «бир дарча» режимида фаолият юритадиган Интерфаол давлат хизматлари ягона портални яратиш кўзда тутилган. Электрон рақамли имзодан фойдаланган ҳолда, кичик бизнес ва хусусий тадбиркорлик субъектларини рўйхат ва ҳисобга олиш, лицензия ҳамда рухсатномаларни электрон шаклда расмийлаштириш бўйича интерфаол хизматлар жорий этилади. Шунингдек, 2013 йилда FTTx технологияси бўйича кенг полосоли оптик тармоқларни ривожлантириш ҳисобидан аҳолининг интерфаол хизматлардан фойдаланиш имкониятларини янада кенгайтириш ишлари давом эттирилади.

«Обод турмуш йили» Давлат дастурининг мазкур муҳим бўлимида белгиланган чора-тадбирларнинг амалга оширилиши мамлакатимизни янада жадал ривожлантириш, Ўзбекистонда ҳар бир одам, ҳар бир оила фаровонлигини таъминлашда муҳим омил бўлиб хизмат қилади.

ЎЗА материали асосида тайёрланди.

Қонунчиликдаги янгиликлар

ЯНГИ ҲУЖЖАТЛАРНИ ТАҚДИМ ЭТАМИЗ

Тақдим этилаётган ҳужжатларнинг тўлиқ матни билан norma.uz сайтида танишиб чиқишингиз мумкин.

ФУТБОЛ МУХЛИСЛАРИНИНГ ЎЗИНИ ТУТИШ ҚОИДАЛАРИ

Маданият ва спорт ишлари вазирининг буйруғи (АВ томонидан 22.02.2013 йилда 2430-сон билан рўйхатдан ўтказилган) билан Футбол бўйича спорт муСОБАҚАЛАРИНИ ўТКАЗИШ ВАҚТИДА ТОМОШАБИНЛАРНИНГ (МУХЛИСЛАРНИНГ) ЎЗИНИ ТУТИШ ҚОИДАЛАРИ ТАСДИҚЛАНДИ.

Чунончи, стадионда томошабинлар (мухлислар) чиптага асосан жойлашиш, сақлаш камералари, буфет, кафе ҳамда бошқа хизматлардан фойдаланиш, пластик сурнайлар, дастаси пластикдан бўлган ёки дастаси йўқ байроқчалар, фотоаппаратлар, мобил телефонларни олиб кириш ҳуқуқига эга.

Шунингдек мухлисларнинг гуруҳларига ичи ковак (телескопик) дастали байроқларни (ҳажми кўпи билан 1 x 2 м, узунлиги – 1,2 м гача) ва барабанларни олиб келишга рухсат этилади. Бундан ташқари, улар стадион маъмурияти ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларининг масъул ходими билан келишган ҳолда катта футболка ва байроқларни бўш секторлар ва югуриш йўлакчаларига жойлаштиришлари, тўсиқларга баннер-транспарантларни олиб қўйишлари мумкин.

Томошабинларга (мухлисларга) маст ҳолда стадионга кириш, спиртли ичимликларни олиб келиш ва ичиш, тамаки маҳсулотларини ёки бошқа маст қилувчи воситаларни унинг ҳудудида истеъмол қилиш; бирор-бир адоватни кўзга қаратилган ва (ёки) тадбир иштирокчилари ва бошқа томошабинларни ҳақорат қиладиган белги ёхуд тимсол ва ёзувларни олиб юриш ёки намойиш этиш; қадр-қимматни камситувчи ҳайқириқлар ёки бошқа ҳаракатлар қилиш тақиқланади.

Агар меҳмон жамоа мухлисларининг жойи учрашувни қабул қиладиган жамоа мухлислари ёнида бўлса, стадион маъмурияти ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш органлари ходимлари талаби билан учрашувни қабул қиладиган жамоа мухлислари улар кўрсатган жойларга ўтиришлари керак.

Қоидаларга риоя этмаган шахслар стадионга қўйилмайди ёки чиптанинг ҳақи тўлаб берилмасдан ундан чиқариб юборилади.

Сардор ЖУМАШОВ,
эксперт-юрисгимиз.

МЧЖ МЧЖга Қўшилганда Монополияга Қарши Органнинг Розилиги Шартми?

МЧЖнинг ягона иштирокчиси жамиятнинг бошқа МЧЖга бирлаштирилиши (қўшиб олинishi) шаклида қайта ташкил этиш тўғрисида қарор қабул қилди. Қўшиб олишда иштирок этаётган жамиятларнинг таъсисчилари томонидан қўшиб олиш тўғрисидаги шартнома ва топшириш далолатномаси тасдиқланди, ОАВда жамиятимизнинг бошқа жамиятга қўшиб олинаётганлиги тўғрисида эълон берилди, шунингдек жамиятларнинг барча кредиторлари бу ҳақда хабардор қилинди. Шундан сўнг жамиятлар таъсисчиларининг қўшма йиғилиши бўлиб ўтди ҳамда қўшиб олаётган жамиятнинг таъсис ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритилди. Қўшиб олишга доир барча зарур ҳужжатлар тўпланиб, Тадбиркорлик субъектларини рўйхатдан ўтказиш инспекциясига тақдим этилди. Бироқ Инспекция жамиятни қўшиб олиш учун монополияга қарши органнинг розилиги кераклигини таъкидлаб, ҳужжатларни қабул қилишни рад этди.

Инспекциянинг ҳаракатлари қонунийми?

А.Тураходжаев, жамият директори.

– Ўзбекистон Республикасининг «Рақобат тўғрисида»ги Қонунининг (кейинги ўринларда – Қонун) 16-моддасига биноан қуйидаги ҳолларда хўжалик юритувчи субъектларни товар бозорида қўшиб олиш учун монополияга қарши органнинг олдиндан розилиги олинishi зарур:

– қўшиб олишда иштирок этаётган шахслар активларининг жами баланс қиймати ЭКИХнинг 100 000 баравари миқдоридан ортиқ бўлса;

– қўшиб олишда иштирок этаётган шахсларнинг қўшиб олинган йилдан олдинги охириги календарь йилда товарларни реализация қилишдан олган жами тушуми ЭКИХнинг 100 000 баравари миқдоридан ортиқ бўлса;

– қўшиб олишда иштирок этаётган шахслардан бири товар бозорида устун мавқени эгаллаб турган хўжалик юритувчи субъект бўлса. Товар бозорида қайси хўжалик юритувчи субъект товарининг улуши 50 ва ундан ортиқ фоиз, айрим шартлар бўлган ҳолларда эса 35 фоиздан 50 фоизгача ҳажми ташкил этса, шу хўжалик юритувчи субъектнинг мавқеи устун мавқе деб эътироф этилади (Қонуннинг 6-моддаси). Монополияга

қарши орган хўжалик юритувчи субъектнинг товар бозорида устун мавқеи мавжудлигини аниқлайди ва устун мавқени эгаллаб турган хўжалик юритувчи субъектларнинг давлат реестрини юритади (Қонуннинг 21-моддаси).

Демак, агар қўшиб олишда иштирок этаётган жамиятлар активларининг жами баланс қиймати ёки уларнинг қўшиб олинаётган йилдан олдинги охириги календарь йилда товарларни реализация қилишдан олган жами тушуми ЭКИХнинг 100 000 баравари миқдоридан (ҳозирги кунда 7 млрд 959 млн сўм) ошмаса ёки улардан ҳеч бири товар бозорида устун мавқени эгаллаб турган хўжалик юритувчи субъект сифатида давлат реестрига киритилган бўлмаса, қўшиб олиш учун монополияга қарши органнинг олдиндан розилиги талаб этилмайди.

Таъкидлаш керакки, жамиятнинг таъсис ҳужжатларига қўшиб олиш натижасида киритилган ўзгартириш ва қўшимчаларни ёки таъсис ҳужжатларининг янги тахирини давлат рўйхатидан ўтказиш учун Тадбиркорлик субъектларини рўйхатдан ўтказиш инспекциясига монополияга қарши органнинг олдиндан ро-

зилик бериш тўғрисидаги қарорини тақдим этиш зарурлиги қонун ҳужжатларида назарда тутилмаган. Шу билан бирга рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатларига риоя этилишини назорат қилиш мазкур Инспекциянинг ваколатларига кирмайди.

Бундан ташқари, қўшиб олишда иштирок этаётган жамиятлар томонидан қўшиб олишда рақобат тўғрисидаги қонун ҳужжатлари бузилган тақдирда монополияга қарши орган уларга ЭКИХнинг 70 бараваридан 100 бараваригача миқдорда жарима солиши белгиланган (Қонуннинг 27-моддаси). Шунингдек жамиятларнинг қўшиб олиш билан боғлиқ ҳаракатлари монополияга қарши органнинг даъвосига кўра суд томонидан ҳақиқий эмас деб топилishi мумкин. Демак, қўшиб олишнинг қонун ҳужжатлари талабларига мувофиқ ҳолда амалга оширилишдан, авваламбор, унда иштирок этаётган шахсларнинг ўзлари манфаатдор саналади.

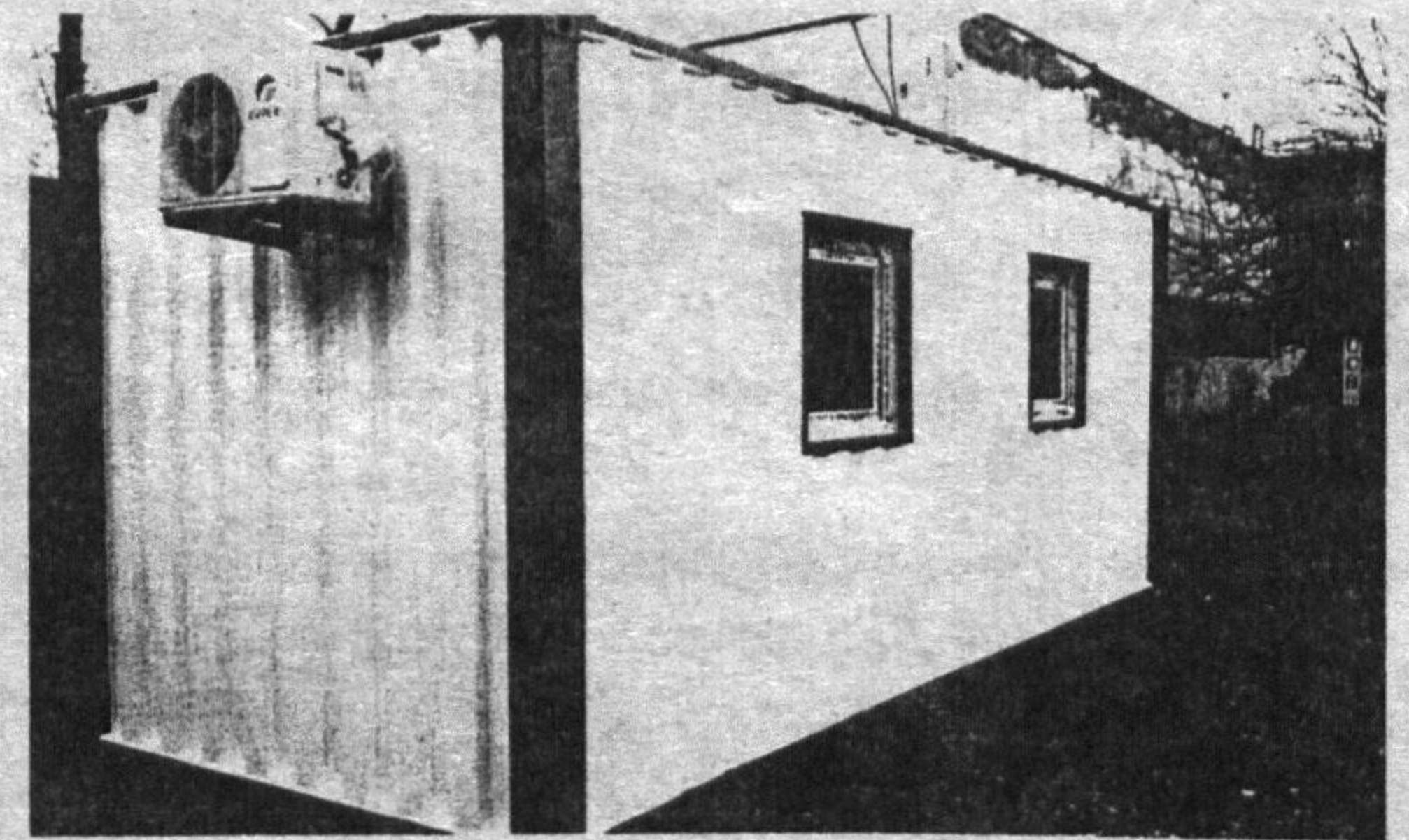
Юқоридагилардан келиб чиқиб, юқоридаги Инспекциянинг ҳаракатларини қонуний эмас, деб ҳисоблаймиз.

Жавобни экспертиз
Сардор ЖУМАШОВ
тайёрлади.

Реклама

ЯШАШ УЧУН ВАГОНЧАЛАР

Ҳар хил турдаги вагончаларни ишлаб чиқариш Махсулот сертификатланган

Тел. (+99890) 999-07-06, 253-39-99
E-mail: dmitriy@modul-stroy.uz

Эълонлар

ЮРИДИК ХИЗМАТЛАР

Кўчмас мулк бўйича юрист маслаҳатлари. Кадастр*.
Тел. 346-16-89.

ADVOKAT ELITE. Судларда вакиллик қилиш. Корхоналар, ваколатхоналарни рўйхатдан ўтказиш, қайта ташкил этиш, тугатиш ва уларга юридик хизмат кўрсатиш*.
Тел.: 281-52-39, 346-16-89.

БАҲОЛАШ ХИЗМАТЛАРИ

Асосий фондлар, кўчмас мулк, автотранспорт, бизнес-режаларни қайта баҳолаш*.
Тел.: (+99898) 365-33-50, (+99871) 245-75-47.

ХИЗМАТЛАР

Ташкилотлар учун компьютер ва маиший техникани ҳисобдан чиқариш учун ҳужжатларни тайёрлаш.

*Хизматлар лицензияланган.
Товар сертификатланган.

Тўлов исталган шаклда.
Тел.: 233-74-95, 233-17-56, 236-76-46.

Лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрлаймиз*.
Тел. (+998 91) 162-60-17.

Сизга матбуотда реклама ва torg.uz да бонуслар керакми? Нақд пул. Пул ўтказиш. Терминал.
Тел.: 232-16-95, 909-35-36.

Реклама

“AMIR-AUDIT” МЧЖ
СУДИТОРЛИК ТАШКИЛОТИ
28.03.2008 йилдаги 00642-сон лицензия.
ЎзР АВНнинг 12.01.2008 йилдаги 991-сон гувоҳномаси.

Ўзбекистон Республикасидаги барча хўжалик юритувчи субъектларда аудиторлик текширувлари ўтказиш

Малака сертификатли аудиторларни ишга қабул қиламиз

Бухгалтерия ҳисоботи ва баланс тузиш
Тел.: (+99890) 187-04-68, (+99894) 844-62-23, 296-55-78; факс (8371) 296-52-15

МДҲ ВА БОЛТИҚБЎЙИ МАМЛАКАТЛАРИ ВАЛЮТАЛАРИНИНГ АҚШ ДОЛЛАРИ, ЕВРО ВА РОССИЯ РУБЛИГА НИСБАТАН КУРСЛАРИ

Мамлакат	Сана	АҚШ доллари		Евро		Россия рубли	
		бирлиги	курси	бирлиги	курси	бирлиги	курси
Озарбайжон	4.03.2013	1	0,7848	1	1,0212	1	0,0256
Арманистон	1.03.2013	1	409,24	1	533,08	1	13,34
Беларусь	4.03.2013	1	8600,00	1	11240,00	1	280,50
Грузия	4.03.2013	1	1,6567	1	2,1603	100	5,4073
Қозоғистон	4.03.2013	1	150,56	1	196,75	1	4,91
Қирғизистон	4.03.2013	1	47,5585	1	62,1708	1	1,5523
Латвия	5.03.2013	1	0,540000	1	0,702804	1	0,017600
Литва	4.03.2013	1	2,6398	1	3,4528	1	0,086168
Молдова	4.03.2013	1	12,26	1	15,9606	1	0,3993
Россия	2.03.2013	1	30,6381	1	40,0563	–	–
Тожикистон	4.03.2013	1	4,7542	1	6,0743	1	0,1548
Украина	4.03.2013	100	799,3000	100	1039,0900	10	2,6088
Эстония	31.12.2010	1	11,7107	1	15,6466	1	0,383246

Манба: www.prime-tass.ru

ХОРИЖИЙ ВАЛЮТАЛАРИНИНГ СЎМГА НИСБАТАН ҚИЙМАТИ

Ўзбекистон Республикаси Марказий банки 2013 йил 5 мартдан бошлаб валюта операциялари бўйича бухгалтерия ҳисоби, статистик ва бошқа ҳисоботларни юритиш, шунингдек божхона ва бошқа мажбурий тўловлари учун хорижий валюталарнинг сўмга нисбатан қуйидаги қийматини белгилади:*)

1 Австралия доллари	2058,05	1 Малайзия ринггити	652,82
1 Англия фунт стерлинги	3046,15	1 Польша злотийси	638,57
1 Дания кронаси	353,99	1 СДР	3054,28
1 БАА дирҳами	551,62	1 Туркия лираси	1126,39
1 АҚШ доллари	2026,04	1 Швейцария франки	2150,79
1 Миср фунти	300,59	1 ЕВРО	2655,28
1 Исландия кронаси	16,31	10 Жанубий Корея вони	18,58
1 Канада доллари	1968,37	1 Япония иенаси	217,08
1 Хитой юани	325,48	1 Россия рубли	66,13
		1 Украина гривнаси	253,48

*) Валюта қийматини белгилаш чоғида Ўзбекистон Республикаси Марказий банки мазкур валюталарни ушбу қийматда сотиш ёки сотиб олиш мажбуриятини олмаган

УШБУ СОНДА:

УСТУВОРЛИКЛАР

– Дастурнинг асосий мақсади – халқ фаровонлигини янада юксалтиришдир

– Янги ҳужжатларни тақдим этамиз

1-бет

БИЗНИНГ МАСЛАХАТЛАР

– МЧЖ МЧЖга қўшилганда монополияга қарши органнинг розилиги шартми?

– Валюталар курси

2-бет

ЎЗБЕКИСТОН ҚОНУНЧИЛИГИДАГИ ЯНГИЛИКЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармони

– «Муқобил энергия манбаларини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида».

Идоравий-меъёрий ҳужжатлар:

– Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлиги бош директорининг «Ноширлик ва матбаа корхоналари томонидан Ўзбекистон Ёзувчилар уюммаси ҳузуридаги «Ижод» фондига ажратмалар тўлаш тартиби тўғрисида»ги низомга ўзгартиришлар киритиш ҳақида»ги буйруғи;

– ЎзР Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг «Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларида ўқитишнинг тўлов-контракт шакли ва ундан тушган маблағларни

тақсимлаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги буйруғи.

Меъёрий-ҳуқуқий ҳужжатларни давлат рўйхатидан ўтказиш ҳолати тўғрисида 2013 йил 23 февралдан 1 мартгача бўлган маълумот.

ПАСПОРТ МАСАЛАЛАРИ

– Паспорт ишларида тартиб

– Уйингизда яшовчилар учун жавоб берасиз

– Бошқа қиёфа билан

– Сўнгсўз ўрнида

– Мен ажрашмайман

– Ай, пишкириб елган автобусим-ей...

7-бет

8-бет

ЎЗБЕКИСТОН ҚОНУНЧИЛИГИДАГИ ЯНГИЛИКЛАР

• ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

– «Муқобил энергия манбаларини янада ривожлантириш чора-тадбирлари тўғрисида».

• ИДОРАВИЙ-МЕЪЁРИЙ ХУЖЖАТЛАР:

– Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлиги бош директорининг «Ноширлик ва матбаа корхоналари томонидан Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ҳузуридаги «Ижод» фондига ажратмалар тўлаш тартиби тўғрисида»ги низомга ўзгартиришлар киритиш ҳақида»ги буйруғи;

– ЎзР Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг «Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларида ўқитишнинг тўлов-контракт шакли ва ундан тушган маблағларни тақсимлаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги буйруғи.

• **МЕЪЁРИЙ-ҲУҚУҚИЙ ХУЖЖАТЛАРНИ ДАВЛАТ РЎЙХАТИДАН ЎТКАЗИШ ҲОЛАТИ ТЎҒРИСИДА 2013 ЙИЛ 23 ФЕВРАЛДАН 1 МАРТГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ.**

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

МУҚОБИЛ ЭНЕРГИЯ МАНБАЛАРИНИ ЯНАДА РИВОЖЛАНТИРИШ ЧОРА-ТАДБИРЛАРИ ТЎҒРИСИДА*

Қайд этиб ўтилсинки, иқтисодий тараққий этган ва ривожланиб бораётган мамлакатларда углеводород хомашёсининг жаҳон миқёсидаги захиралари камайиб бораётган шароитда иқтисодиётнинг барқарор ривожланиши ва рақобатбардошлигини оширишнинг энг муҳим омили сифатида муқобил энергия манбаларидан амалда фойдаланиш бўйича ишланмалар жадал суръатлар билан олиб борилмоқда.

Ўзбекистонда муқобил энергия манбаларидан, энг аввало қуёш энергиясидан фойдаланиш соҳасида илмий ва экспериментал тадқиқотлар олиб бориш борасида салмоқли тажриба тўпланган бўлиб, улар юзасидан бир қанча ўн йиллар мобайнида ишланмалар олиб борилмоқда. Республикада Марказий Осиёда ўхшаши йўқ илмий-экспериментал марказ – Фанлар Академиясининг «Физика-Қуёш» илмий ишлаб-чиқариш бирлашмаси ташкил қилинган бўлиб, унинг тадқиқотлари натижалари жаҳон миқёсида эътироф этилди.

Иссиқ сув ва иссиқлик таъминоти учун паст потенциалли қурилмаларни яратиш, электр қуввати олиш учун фотоэлектрик ва термодинамик ўзгарткичлар, махсус материаллар синтези технологияларида, материаллар ва конструкцияларга термик ишлов беришда қуёш энергиясидан фойдаланиш бўйича илмий-тадқиқот ва тажриба-конструкторлик ишлари айниқса фаол ва самарали олиб борилмоқда.

Ўтказилаётган тадқиқотларнинг натижалари мамлакат иқтисодиётининг турли тармоқ ва соҳаларида амалда экспериментал равишда кенг кўламда қўлланилмоқда. Ўн йилдан ортиқ вақт мобайнида республикада қуёш энергияси билан сув иситадиган қурилмалар асосида уй-жойлар ва ижтимоий объектларни иссиқ сув билан таъминлаш тизимлари ишлаб чиқилмоқда ва улардан тажриба тариқасида фойдаланилмоқда. Тошкент шаҳрида, Самарқанд вилояти ва бошқа минтақаларда иссиқ сув олиш учун гелиоқурилмалар ўрнатилган. Турли қувватлардаги фотоэлектрик қурилмаларни ишлаб чиқариш ўзлаштирилган. Кўплаб олий ўқув юртлари ва касб-хунар коллежларида мазкур соҳа учун малакали кадрлар тайёрлаб келинмоқда.

Қуёш энергиясидан амалда фойдаланиш учун Ўзбекистонда яратилган шарт-шароит ва мавжуд имкониятлар мазкур минтақадан бу соҳадаги илғор технологияларни нафақат республикамизда, балки бутун Ўрта Осиёда тажриба тариқасида жорий этиш майдони сифатида фойдаланишга асос бўлиб хизмат қилади.

Тўпланган тажрибани эътиборга олган ҳолда ва тадқиқотлар ҳамда тажриба-саноат ишланмаларини юқори-роқ техник ва илмий даражада ўтказишни янада давом эттириш, жаҳон тажрибасини ҳисобга олган ҳолда Ўзбекистон шароитида муқобил энергия манбаларидан фойдаланиш борасидаги айрим ечимларни амалда қўллаш, шунингдек, мазкур соҳа учун замонавий ускуналар ва технологияларни мамлакатимизда ишлаб чиқаришни ташкил қилиш мақсадида:

1. Маълумот учун қабул қилинсинки, Ўзбекистонда қуёш ва биогаз энергиясидан фойдаланишни янада чуқурроқ ишлаб чиқиш ва амалда қўллаш учун илмий-экспериментал ва моддий-техника базаси яратилган.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Фанлар Академияси ва манфаатдор вазирликлар, идоралар, хўжалик бирлашмалари билан биргаликда, тўпланган тажрибани ҳисобга олган ҳолда қуёш ва биогаз энергиясидан фойдаланиш соҳасидаги экспериментал ва амалий тадқиқотларни янада чуқурлаштириш чора-тадбирларини амалга оширсин, бунда муқобил манбалардан энергия ишлаб чиқариш бўйича тажриба лойиҳаларини ишлаб чиқиш ва амалга оширишга, республикада тегишли ускуналарни, бутловчи буюмлар ва материалларни ишлаб чиқаришни, шунингдек, уларга сервис хизмати кўрсатишни ташкил қилишга алоҳида эътибор қаратсин.

2. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги, Молия вазирлиги, Фанлар Академияси, «Ўзбекэнерго» давлат акциядорлик компаниясининг Ўзбекистон Республикаси Фанлар Академиясининг «Физика-Қуёш» илмий ишлаб-чиқариш бирлашмаси негизида Осиё тараққиёт банки ва бошқа халқаро молия институтлари иштирокида Тошкент шаҳрида Халқаро қуёш энергияси институтини ташкил қилиш тўғрисидаги таклифи маъқуллансин.

Халқаро қуёш энергияси институти фаолиятининг асосий вазифалари ва йўналишлари этиб қуйидагилар белгилансин:

қуёш энергиясидан саноат кўламида фойдаланиш соҳасида юқори технологик ишланмаларни амалга ошириш; илғор ва иқтисодий жиҳатдан самарали технологиялар асосида иқтисодиётнинг турли тармоқлари ва ижтимоий соҳада қуёш энергияси потенциалидан амалий фойдаланиш бўйича таклифлар тайёрлаш;

қуёш энергетикасидан иқтисодиётнинг турли тармоқларида фойдаланиш, шу жумладан махсус материалларни синтез қилиш ва уларга термик ишлов бериш

*Мазкур Фармон «Халқ сўзи» газетасининг 2013 йил 2 мартдаги 43 (5117)-сонидан чоп этилган.

технологияларини қўллаш билан боғлиқ амалий тадқиқотларни ўтказиш;

куёш энергетикаси соҳасидаги йирик лойиҳалар бўйича ҳужжатларни ишлаб чиқиш борасидаги ишларни мувофиқлаштириш.

Вазирлар Маҳкамаси бир ой муддатда Халқаро куёш энергияси институти фаолиятини ташкил этиш ва уни молиялаштириш манбалари бўйича қарор қабул қилсин.

3. Маълумот учун қабул қилинсинки, «Ўзбекэнерго» ДАК ва «Suntech Power Co.» (ХХР) компанияси ўртасида «Навоий» эркин индустриал-иқтисодий зонасида лойиҳа ҳужжатларини ишлаб чиқишни тенг улушларда молиялаштирган ҳолда энг замонавий технологияларга асосланган 100 МВт қувватли фотоэлектрик панеллар ишлаб чиқарувчи қўшма корхона барпо этиш тўғрисида келишувга эришилди.

«Ўзбекэнерго» ДАК Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги, Ташқи иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирлиги, бошқа манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда 2013 йилнинг 1 апрелигача бўлган муддатда фотоэлектрик панеллар ишлаб чиқарувчи қўшма корхона барпо этиш бўйича бизнес-режа ҳамда зарур лойиҳа-смета ҳужжатларини ишлаб чиқсин ва Вазирлар Маҳкамасига тасдиқлаш учун киритсин, бунда 2013 йилнинг октябрь ойида қуввати 50 МВт бўлган биринчи навбат ишлаб чиқаришни фойдаланишга топшириш, 2015 йилда лойиҳа қувватига эришиш назарда тутилсин. Бу ўринда корхона томонидан ишлаб чиқариладиган маҳсулотга эҳтиёж ва уни сотиш бозорларини чуқур таҳлил қилишга алоҳида эътибор қаратилсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги, Молия вазирлиги ва «Ўзбекэнерго» ДАКнинг Самарқанд вилоятида 100 МВт қувватга эга куёш фотоэлектрик станциясини қуриш лойиҳасини амалга ошириш тўғрисидаги таклифи маъқуллансин.

«Ўзбекэнерго» ДАК уч ой муддатда лойиҳани молиялаш манбалари сифатида Осиё тараққиёт банкининг имтиёзли кредити ва Ўзбекистон Республикаси Тикланиш ва тараққиёт жамғармасининг маблағларини жалб этишни назарда тутган ҳолда, лойиҳанинг техник-иқтисодий асоси ҳамда тендер ҳужжатларини ишлаб чиқсин ва белгиланган тартибда тасдиқлаш учун киритсин.

Самарқанд вилояти ҳокимлиги 2013 йилнинг 1 июли-

гача бўлган муддатда «Ўзбекэнерго» ДАКга электростанцияни қуриш ва жойлаштиришни ташкил этиш учун белгиланган тартибда ер ажратсин.

5. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Иқтисодиёт вазирлиги, Ташқи иқтисодий алоқалар, инвестициялар ва савдо вазирлиги, Молия вазирлиги, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари, бошқа манфаатдор вазирликлар, идоралар ва хўжалик бирлашмалари билан биргаликда бир ой муддатда Осиё тараққиёт банки ҳамда бошқа халқаро молия институтларининг маблағларини жалб этган ҳолда куёш ва биогаз энергиясини қўллаш бўйича экспериментал ва пилот лойиҳалар рўйхатини ишлаб чиқсин ва тасдиқласин.

6. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Иқтисодиёт вазирлиги халқаро экспертлар иштирокида икки ой муддатда хорижий мамлакатлар тажрибасини ҳисобга олган ҳолда куёш ҳамда биогаз энергиясини ишлаб чиқарувчилар ва фойдаланувчиларни рағбатлантириш, уларга солиқ ва божхона имтиёзлари ва афзалликлар бериш бўйича Вазирлар Маҳкамасига таклифларни киритсин.

7. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда 2013 йилда Тошкент шаҳрида халқаро молия институтлари, етакчи халқаро экспертлар, хорижий тадқиқот марказлари ҳамда технологик ускуналар ишлаб чиқарувчи компаниялар иштирокида муқобил энергия манбаларини қўллаш масалаларига доир халқаро конференцияни ўтказиш бўйича зарур ташкилий чора-тадбирларни ишлаб чиқсин ва амалга оширсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт вазирлиги, Фанлар академияси, «Ўзбекэнерго» ДАК манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда 2013 йилнинг I ярим йиллигида Вазирлар Маҳкамасига «Муқобил энергия манбалари тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни лойиҳасини киритсин.

9. Мазкур Фармоннинг ижросини назорат қилиш Ўзбекистон Республикасининг Бош вазири Ш.М.Мирзиёев зиммасига юклансин.

**Ўзбекистон Республикаси Президенти
И.КАРИМОВ.**

Тошкент шаҳри,
2013 йил 1 март
ПФ-4512-сон.

ЎЗБЕКИСТОН МАТБУОТ ВА АХБОРОТ АГЕНТЛИГИ БОШ ДИРЕКТОРИНИНГ
БУЙРУҒИ

**«НОШИРЛИК ВА МАТБАА КОРХОНАЛАРИ ТОМОНИДАН
ЎЗБЕКИСТОН ЁЗУВЧИЛАР УЮШМАСИ ХУЗУРИДАГИ «ИЖОД» ФОНДИГА АЖРАТМАЛАР
ТЎЛАШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДА»ГИ НИЗОМГА ЎЗГАРТИРИШЛАР КИРИТИШ
ҲАҚИДА**

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан

2013 йил 25 февралда рўйхатдан ўтказилган. Рўйхат рақами 2139-3.

(«Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами», 2013 йил, 4 март, 9-сон, 119-модда)

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2012 йил 16 июлдаги ПФ-4453-сон «Статистик, солиқ, молиявий ҳисоботларни, лицензияланадиган фаолият турларини ва рухсат бериш тартиб-таомилларини тубдан қисқартириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги Фармони (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2012 й., 29-сон, 327-модда) мувофиқ **буюраман:**

1. Ўзбекистон матбуот ва ахборот агентлиги бош директорининг 2010 йил 26 августдаги 7-ю/б-сон буйруғи (рўйхат рақами 2139, 2010 йил 4 сентябрь) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2010 й.,

35-36-сон, 309-модда) билан тасдиқланган Ноширлик ва матбаа корхоналари томонидан Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ҳузуридаги «Ижод» фондига ажратмалар тўлаш тартиби тўғрисидаги низомга иловага мувофиқ ўзгартиришлар киритилсин.

2. Мазкур буйруқ расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

**Бош директор
А.ЮНУСОВ.**

Тошкент ш.,
2013 йил 14 февраль,
12-м/ҳ-сон.

**НОШИРЛИК ВА МАТБАА КОРХОНАЛАРИ ТОМОНИДАН ЎЗБЕКИСТОН
ЎЗУВЧИЛАР УЮШМАСИ ХУЗУРИДАГИ «ИЖОД» ФОНДИГА АЖРАТМАЛАР ТЎЛАШ ТАРТИБИ
ТЎҒРИСИДАГИ НИЗОМГА КИРИТИЛАЁТГАН ЎЗГАРТИРИШЛАР**

1. 7-бандидан «солиқ бўйича ҳисобга олиш жойидаги давлат солиқ хизмати органларига ва» сўзлари чиқариб ташлансин.

2. 2-иловасидан «нусхаси: _____ вилоят, _____ туман давлат солиқ инспекциясига» сўзла-

ри чиқариб ташлансин.

3. Ушбу ўзгартиришлар Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Давлат солиқ қўмитаси, Савдо-саноат палатаси ва Ўзбекистон Ўзувчилар уюшмаси хузуридаги «Ижод» фонди билан келишилган.

**Молия вазири
Р.АЗИМОВ.**

2013 йил 13 февраль

**Савдо-саноат палатаси раиси
А.ШАЙХОВ.**

2013 йил 25 январь

**Давлат солиқ қўмитаси раиси
Б.ПАРПИЕВ.**

2013 йил 30 январь

**Ўзбекистон Ўзувчилар уюшмаси хузуридаги «Ижод»
фонди ижро этувчи директори вазифасини бажарувчи
Э.АХМЕДОВ.**

2013 йил 21 январь

**ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРИНИНГ
БУЙРУҒИ**

**ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС, КАСБ-ХУНАР ТАЪЛИМИ МУАССАСАЛАРИДА ЎҚИТИШНИНГ
ТЎЛОВ-КОНТРАКТ ШАКЛИ ВА УНДАН ТУШГАН МАБЛАҒЛАРНИ ТАҚСИМЛАШ ТАРТИБИ
ТЎҒРИСИДАГИ НИЗОМНИ ТАСДИҚЛАШ ҲАҚИДА**

Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги томонидан

2013 йил 26 февралда рўйхатдан ўтказилган. Рўйхат рақами 2431.

(«Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами», 2013 йил, 4 март, 9-сон, 120-модда)

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2004 йил 20 июлдаги 341-сон «Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги фаолиятини такомиллаштириш тўғрисида»ги қарорига (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2004 й., 29-сон, 332-модда) мувофиқ **буюраман:**

1. Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларида ўқитишнинг тўлов-контракт шакли ва ундан

тушган маблағларни тақсимлаш тартиби тўғрисидаги низом иловага мувофиқ тасдиқлансин.

2. Мазкур буйруқ расмий эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

**Вазир
Б.ХОДИЕВ.**

Тошкент ш.,
2012 йил 28 декабрь
508-сон.

ЎзР Олий ва ўрта махсус таълим вазирининг
2012 йил 28 декабрдаги 508-сон буйруғига
ИЛОВА

**ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС, КАСБ-ХУНАР ТАЪЛИМИ МУАССАСАЛАРИДА ЎҚИТИШНИНГ
ТЎЛОВ-КОНТРАКТ ШАКЛИ ВА УНДАН ТУШГАН МАБЛАҒЛАРНИ ТАҚСИМЛАШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДАГИ
НИЗОМ**

Мазкур Низом Ўзбекистон Республикасининг «Таълим тўғрисида»ги (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1997 й., 9-сон, 225-модда) ва «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида»ги (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1997 й., 11-12-сон, 295-модда) қонунларига мувофиқ олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларида (бундан буён матнда таълим муассасалари деб юритилади) ўқитишнинг тўлов-контракт (бундан буён матнда контракт деб юритилади) шаклини белгилаш ва ундан келиб тушадиган маблағларни тақсимлаш тартибини белгилайди.

I БОБ. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

1. Мазкур Низом Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетидан молиялаштирилган таълим муассасаларига татбиқ этилади.

Мазкур Низом олий таълим муассасаларида ташкил этиладиган олий ўқув юртидан кейинги таълим тизими-га ҳамда малака ошириш ва қайта тайёрлаш тизими-га,

шунингдек ҳарбий таълим муассасаларига татбиқ этилмайди.

2. Қонун ҳужжатларига мувофиқ, таълим муассасаларига контракт асосида ўқишга қабул қилиш Ўзбекистон Республикаси Президенти ёки Вазирлар Маҳкамасининг қарори билан тасдиқланган қабул квоталари доирасида Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларига қабул қилиш бўйича Давлат комиссияси (бундан буён матнда Давлат комиссияси деб юритилади) томонидан амалга оширилади.

3. Хорижий фуқароларни таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 4 августдаги 169-сон «Хорижий фуқароларни Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш ва ўқитиш тартибини такомиллаштириш тўғрисида»ги қарорига (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2008 й., 31-32-сон, 304-модда) мувофиқ контракт асосида амалга оширилади.

Ўзбекистон Республикасининг «Таълим тўғрисида»ги

Қонунга асосан Ўзбекистон Республикасида истифода қиладиган фуқаролиги бўлмаган шахслар билим олишда Ўзбекистон Республикаси фуқаролари билан тенг ҳуқуқларга эга.

4. Олий таълим муассасаларида иккинчи ва ундан кейинги олий маълумотни олиш Ўзбекистон Республикаси «Таълим тўғрисида»ги Қонунининг 14-моддасига асосан контракт асосида амалга оширилади.

II БОБ. ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИДА ЎҚИТИШ УЧУН КОНТРАКТНИНГ РАСМИЙЛАШТИРИЛИШИ

5. Олий таълим муассасаларида ўқитиш учун контракт икки ёки уч томонлама расмийлаштирилиши мумкин бўлиб, унинг тарафлари қуйидагилар ҳисобланади:

икки томонлама контрактда: бир томондан — олий таълим муассасасининг ваколатли шахси, иккинчи томондан — абитуриент ёки талаба ёхуд уларнинг ота-онаси (ёки уларнинг ўрнини босувчи шахслар);

уч томонлама контрактда: бир томондан — олий таълим муассасасининг ваколатли шахси, иккинчи томондан — юридик ёки жисмоний шахс (бундан буён матнда буюртмачи деб юритилади), учинчи томондан — абитуриент ёки талаба ёхуд уларнинг ота-онаси (ёки уларнинг ўрнини босувчи шахслар).

Контрактлар ҳар бир тараф учун бир нусхадан расмийлаштирилади.

6. Контрактда шартноманинг бажарилиш муддатлари, ҳисоб-китоб қилиш тартиби, тарафларнинг ҳуқуқлари ва мажбуриятлари, шартнома мажбуриятлари бажарилмаганда ёки лозим даражада бажарилмаганда тарафлар учун вужудга келиши мумкин бўлган ҳуқуқий оқибатлар, низоларни ҳал этиш тартиби ҳамда тарафларнинг рекевизитлари, шартнома тузилган сана ва жой ҳамда бошқа муҳим шартлар назарда тутилиши лозим.

7. Контрактлар Давлат комиссиясининг абитуриентларни контракт асосида талабаликка тавсия этиш тўғрисидаги қарори (бундан буён матнда Давлат комиссиясининг қарори деб юритилади) қабул қилинганидан сўнг расмийлаштирилади.

8. Давлат комиссиясининг қарорига асосан талабаликка тавсия этилган абитуриентларни мазкур Низомда белгиланган тартибда контрактда назарда тутилган тегишли тўловлар амалга оширилганига қадар ёки абитуриентларни талабаликка қабул қилиш бўйича олий таълим муассасасининг буйруғи қабул қилингунга қадар олий таълим муассасасининг тегишли буйруғига асосан дарсларда қатнашиб туришига рухсат этилади.

9. Тегишли комиссиялар томонидан белгиланган тартибда ўқишни кўчиришга ёки қайта тиклашга тавсия этилган талабаларни ҳам мазкур Низомда белгиланган тартибда контрактда назарда тутилган тегишли тўловлар амалга оширилганига қадар олий таълим муассасасининг тегишли буйруғига асосан дарсларда қатнашиб туришига рухсат этилади.

10. Тарафлар ўртасида тузилган контрактга мувофиқ тўловни амалга оширилганлиги тўғрисидаги банк тўлов топшириқномаси ёки квитанцияси нусхаси (Ўзбекистон Республикасида яшаш гувоҳномасига эга бўлмаган хорижий фуқаролар учун Ўзбекистон Республикаси банкларида чет эл валютасини миллий валютага айирбошлаганлиги тўғрисида тегишли хужжат билан), шунингдек тўловларнинг олий таълим муассасасининг ҳисобварағига келиб тушганлиги асосида абитуриентни ёки тегишли комиссиялар томонидан белгиланган тартибда ўқишни кўчиришга ёхуд қайта тиклашга тавсия этилган талабаларни олий таълим муассасасига талабаликка қабул қилиш тўғрисидаги буйруқ чиқарилади.

11. Қонун ҳужжатларига мувофиқ, ўқув йили давомида Давлат комиссиясининг қарори кўшимча равишда чиқарилганда ёки Давлат комиссияси томонидан тўловларни амалга ошириш муддати узайтирилганда, абиту-

риентни ёки белгиланган тартибда ўқишни кўчиришга ёхуд қайта тиклашга тавсия этилган талабаларни олий таълим муассасасига талабаликка қабул қилиш тўғрисидаги тегишли буйруқни чиқариш муддати ҳам узайтирилиши мумкин.

III БОБ. ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИДА КОНТРАКТ АСОСИДА ЎҚИТИШНИНГ ТўЛОВ МИҚДОРИ ВА УНИНГ АМАЛГА ОШИРИЛИШИ

12. Олий таълим муассасаларида контракт асосида ўқитишнинг тўлов миқдори билим соҳалари, соҳа ва таълим йўналишлари, таълим шакллари (ишлаб чиқаришдан ажралган ёки ажралмаган ҳолда) ва таълим босқичлари (бакалаврият, магистратура, иккинчи ва ундан кейинги таълим) бўйича алоҳида, ҳар ўқув йили учун белгиланади.

13. Олий таълим муассасаларида контракт асосида ўқитишнинг тўлов миқдори Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2009 йил 20 августдаги 237-сон «Республика олий таълим муассасаларини молиявий жиҳатдан янада мустаҳкамлаш чоралари тўғрисида»ги қарорига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги ҳамда бошқа манфаатдор вазирлик ва идоралар билан келишилган ҳолда белгиланади.

14. Хорижий фуқароларни олий таълим муассасаларида контракт асосида ўқитишнинг тўлов миқдори Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2008 йил 4 августдаги 169-сон «Хорижий фуқароларни Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларига ўқишга қабул қилиш ва ўқитиш тартибини такомиллаштириш тўғрисида»ги қарорига мувофиқ, Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ва таълим муассасаларига эга бўлган бошқа вазирлик ва идоралар билан келишган ҳолда Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг таклифи асосида Давлат комиссияси томонидан белгиланади.

15. Олий таълим муассасаларида контракт асосида ўқитишнинг тўлов миқдорини белгилаш бир талабани ўқитиш билан боғлиқ харажатлар миқдоридан келиб чиқиб амалга оширилади.

16. Бир талабани ўқитиш билан боғлиқ харажатлар миқдори қуйидаги мезонларни инобатга олган ҳолда белгиланади:

қабул квотаси ва бино-иншоотлар қуввати ўртасидаги мутаносиблик;

таълим йўналишлари ва таълим жараёни хусусиятлари;

бир ўқитувчига тўғри келадиган талабалар сони нисбатининг чекланган нормативлари;

ўқитиш муддатлари ва бошқалар.

17. Олий таълим муассасалари фаолиятини таъминлаш учун зарур бўлган маблағларнинг етишмайдиган қисми олий таълим муассасаларини сақлашга ажратилган Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджети маблағлари ҳисобидан қопланади.

18. Иш ҳақи ва стипендиялар миқдорларининг, энергия ресурслари, коммунал ва эксплуатация хизматларининг нархлари ва тарифлари ўзгариши муносабати билан контракт асосида ўқитишнинг тўлов миқдори ўқув йили давомида қайта кўриб чиқилиши мумкин.

19. Ўқув йили давомида контракт асосида ўқитишнинг тўлов миқдори ўзгарганда олий таълим муассасаси томонидан ўқитиш учун тўлов қайта ҳисоб-китоб қилинади ва контрактга тегишли ўзгартиришлар киритилади.

Бунда, қайта ҳисоб-китоб фақатгина ўқув йилининг қолган муддати учун амалга оширилади.

Қайта ҳисоб-китоб натижасида тўланиши лозим бўлган кўшимча маблағ, ўқитиш учун тўловни оширилганлиги тўғрисидаги хабарнома олинган кундан бошлаб бир ой муддатда амалга оширилиши лозим.

Ўқитишнинг тўлов миқдори камайтирилганда ортиқча

тўланган маблағ кейинги тўловлар ҳисобига ўтказилади ёки тўловни амалга оширган тарафнинг ёзма мурожаатига кўра қайтариб берилади.

20. Олий таълим муассасаларида контракт асосида ўқитиш учун белгиланган миқдордаги тўлов ўқув йилида тўлиқ ёки қисман (бирок, биринчи тўлов тегишли ўқув йили учун белгиланган тўлов миқдорининг 50 фоизидан кам бўлмаган ҳолда) мазкур Низомнинг 22-бандида ёки контрактда белгиланган муддатларда амалга оширилади.

21. Ўзбекистон «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати томонидан моддий ёрдам сифатида талабаларини ўқитиш учун тўлов Ўзбекистон «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати томонидан Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари сафида муддатли ҳарбий хизматни ўтаган ва ўқитишнинг тўлов-контракт шакли бўйича ўқишга қабул қилинган талабаларни моддий қўллаб-қувватлаш қоидаларига (рўйхат рақами 1622, 2006 йил 14 сентябрь) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2006 й., 37–38-сон, 384-модда) мувофиқ амалга оширилади.

22. Контракт асосида ўқитиш учун тўлов ўқув йилининг қуйидаги муддатларида:

белгиланган тўлов миқдорининг камида 50 фоизи — талабаларга тавсия этилган абитуриентлар учун 15 сентябргача, иккинчи ва ундан кейинги босқич талабалар учун 1 октябргача;

қолган қисми (қисмларга бўлиб тўланган ҳолларда ҳам) — 1 мартгача амалга оширилади.

23. Хорижий фуқароларни ўқитиш учун белгиланган тўловлар миллий валютада амалга оширилади. Бунда, хорижий фуқароларни ўқитиш учун тўловлар чет эл валютаси эквивалентида Ўзбекистон Республикаси Марказий банкининг тўлов кундаги миллий валютанинг чет эл валютасига нисбатан курси асосида амалга оширилади.

24. Қонун ҳужжатларига мувофиқ, ўқув йили давомида Давлат комиссиясининг қарори қўшимча равишда чиқарилганда олий таълим муассасаларига контракт асосида қабул қилинган абитуриентлардан ўқитиш учун тўлов фақат ўқув йилининг қолган муддати учун олинади.

Бунда, ўқув йилининг қолган муддати сифатида олий таълим муассасасининг абитуриентни дарсларга қатнашишга рухсат бериш тўғрисидаги буйруғида дарсларга қатнашиши белгиланган ойнинг биринчи санасидан ўқув йилининг охиригача бўлган давр тушунилади.

25. Ўқув йилининг қолган муддати учун тўлов миқдори ўқув йилининг охирига қадар қолган ойлар сонини тегишли ўқув йилига тасдиқланган ўқитишнинг тўлов миқдорининг ўн иккидан бир қисмига кўпайтириш орқали аниқланади.

26. Олий таълим муассасалари битирувчи курс талабаларининг охириги ўқув йили (қисмларга бўлиб тўланганда охириги ўқув семестри) учун тўлов, тўловнинг белгиланган миқдоридан июль ва август ойлари учун тўланадиган стипендия миқдорини чегириб қолиш орқали амалга оширилади.

Бунда, чегириб қолинадиган стипендия миқдори контракт асосида ўқитиш учун тўлов миқдорининг охириги белгиланган стипендиянинг миқдори 0,75 коэффициенти қўлланган базавий миқдоридан келиб чиқиб аниқланади.

27. Талаба қуйидаги сабабларга кўра талабалар сифидан четлаштирилганда олий таълим муассасаси томонидан унинг тегишли ўқув семестри учун амалга оширилган тўлови қайтариб берилмайди:

ўқув интизомини ва олий таълим муассасасининг ички тартиб-қоидаларини бузганлиги учун;

академик ўзлаштира олмаганлиги (қарздорлиги) учун;

бир семестр давомида дарсларни узрли сабабларсиз 74 соатдан ортиқ қолдирганлиги сабабли;

ўқитиш учун белгиланган миқдордаги тўловни ўз вақ-

тида амалга оширилмаганлиги учун.

28. Талаба қуйидаги сабабларга кўра талабалар сифидан четлаштирилганда олий таълим муассасаси томонидан унинг ўқиган муддати учун ҳақиқатда сарфланган харажатлар чегирилган ҳолда тегишли ўқув йили ёки семестри учун олдиндан амалга оширилган тўловнинг қолган қисми контрактнинг тегишли тарафи ёзма мурожаатига кўра қайтариб берилади:

ўз хоҳишига биноан;

ўқишнинг бошқа таълим муассасасига кўчирилиши муносабати билан;

саломатлиги туфайли (тиббий комиссия маълумотномаси асосида);

талаба суд томонидан озодликдан маҳрум этилганлиги муносабати билан;

вафот этганлиги сабабли.

29. Талаба ўқув йили давомида қонун ҳужжатларига мувофиқ академик таътилга чиққан ҳолларда ҳам олий таълим муассасаси томонидан унинг ўқиган муддати учун ҳақиқатда сарфланган харажатлар чегирилган ҳолда тегишли ўқув йили ёки семестри учун олдиндан амалга оширилган тўловнинг қолган қисми контрактнинг тегишли тарафи ёзма мурожаатига кўра қайтариб берилади.

Бунда, ўқув йили ёки семестри бошидан олий таълим муассасаси томонидан талабанинг талабалар сифидан четлатилганлиги ёки академик таътилга чиққанлиги ҳақидаги буйруқ чиқарилган ойнинг охириги санасигача бўлган давр, талабанинг ўқиган муддати ҳисобланади.

30. Ўқув йили давомида ўқишга қабул қилинган ёки қайта тикланган талабалар, фақат ўқув йили охиригача қолган муддат учун тўловларни амалга оширади.

Бунда, тўловлар талабани ўқишга қабул қилинганлиги ёки қайта тикланганлиги муносабати билан дарсларга қатнашишга рухсат бериш тўғрисидаги буйруқда дарсларга қатнашиши белгиланган ойнинг биринчи санасидан ўқув йили охиригача бўлган давр учун ҳисобланади.

31. Ҳар янги ўқув йили бошлангунига қадар олий таълим муассасаси томонидан контракт асосида ўқитишнинг белгиланган тўлов миқдори талабалар эътиборига етказилиши лозим, тўлов миқдори ўзгармаган ҳоллар бундан мустасно.

32. Олий таълим муассасаси билан абитуриент ёки талабани контракт асосида ўқитиш учун контракт тузган буюртмачи белгиланган муддатда тўловни амалга ошириш имкониятига эга бўлмаганда, контракт бошқа буюртмачи билан белгиланган тартибда қайта расмийлаштирилиши мумкин.

Бунда, контрактни қайта расмийлаштиришга абитуриент ёки талабанинг аризаси ёхуд аввал контрактни расмийлаштирган буюртмачининг абитуриент ёки талабани ўқитиш учун тўлов қобилияти йўқлиги тўғрисида олий таълим муассасасига қилинган ёзма мурожаати асос қилиб олинади.

33. Бюджет ташкилотларининг Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджети маблағлари, шунингдек ўқитишнинг контракт шаклидан тушган ёки Бюджет ташкилотларини ривожлантириш жамғармаси маблағлари ҳисобидан ўқитиш учун тўловларни амалга оширилиши тақиқланади.

IV БОБ. ЎҚИТИШНИНГ КОНТРАКТ ШАКЛИДАН ТУШГАН МАБЛАҒЛАРНИ ОЛИЙ ТАЪЛИМ МУАССАСАЛАРИ ТОМОНИДАН ТАҚСИМЛАНИШИ

34. Ўқитишнинг контракт шаклидан тушган маблағлар олий таълим муассасаси даромадига киритилади ҳамда белгиланган тартибда тасдиқланган даромадлар ва харажатлар сметасида қуйидагиларга сарфлаш учун тақсимланиши мумкин:

олий таълим муассасаларининг ишлаб чиқаришдан

ажралган ҳолда контракт асосида таълим олаётган талабаларига (хорижий талабалардан ташқари) стипендиялар тўлашга;

олий таълим муассасалари ходимларининг иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловлари, шунингдек ягона ижтимоий тўловлар бўйича харажатларни тўлашга;

олий таълим муассасаларида бино ва иншоотларни сақлаш ҳамда коммунал хизматлар бўйича харажатларни тўлашга;

мавжуд кредитор қарзларни узишга;

ўқув-лаборатория бинолари, талабалар турар жойлари ҳамда бошқа бино ва иншоотларни, асбоб-ускуналарни жорий ва капитал таъмирлашга, олий таълим муассасасининг худудини ва атрофини ободонлаштиришга, шунингдек қурилиш-тиклаш ишларига;

ўқув, илмий-тадқиқот ва лаборатория жиҳозлари, юмшоқ ва қаттиқ инвентарлар, мебеллар, ўқитишнинг техник воситалари, компьютер техникаси ва уларнинг эҳтиёт ҳамда бутловчи қисмларини, керакли материалларни ва бошқаларни сотиб олиш ҳамда таъмирлашга;

олий таълим муассасаси Ахборот-ресурс маркази (кутубхона) фондини тўлдиришга;

«Маънавият ва маърифат» тадбирлари, «Универсиада» ва «Баркамол авлод» спорт тадбирлари, «Ниҳол» ижодий фестивалларини ўтказишга;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг «Истеъдод» жамғармаси йўналиши бўйича хорижий олий ўқув юртларида истиқболли ёш педагог ва илмий кадрларни малакасини ошириш ва стажировка ўташларига;

Ўзбекистон Республикаси Президенти ёки Ҳукумати қарорлари асосида вазирлик ва идораларнинг Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетидан ташқари жамғармаларига ажратмаларни амалга оширишга;

олий таълим муассасалари ходимларини моддий рағбатлантиришга (устама, мукофот) ва уларга моддий ёрдам кўрсатишга;

олий таълим муассасалари талабаларини ижтимоий муҳофаза қилиш доирасида бир йилда бир талабага энг кам иш ҳақининг олти баробаридан ортиқ бўлмаган миқдорда бир йўла моддий ёрдам кўрсатишга;

олий таълим муассасаси фаолиятини амалга оширишини таъминлаш учун зарур бўлган бошқа харажатларни қоплашга.

35. Харажатларни амалга оширишда маблағлар биринчи навбатда стипендия, иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловлар ҳамда энергия ресурслари ва коммунал хизматларнинг ҳақини тўлаш мақсадларига йўналтирилади.

36. Олий таълим муассасаларининг контракт асосида таълим олаётган талабаларига стипендиялар, уларни ўқитиш учун тўловлар амалга оширилгандан кейин тўланади. Бунда, стипендия фақат ўқитиш учун тўлов амалга оширилган ойлар учунгина берилади.

37. Олий таълим муассасаларининг ўқитишнинг контракт шаклидан тушган маблағлари Бюджет ташкилотларини ривожлантириш жамғармаси таркибига киритилмайди.

38. Ўқитишнинг контракт шаклидан тушган ва вақтинчалик бўш турган маблағлар олий таълим муассасаси томонидан Ўзбекистон Республикасининг молиявий барқарор ва тўлов қобилияти юқори бўлган банкларининг депозит ҳисобварақларига танлов асосида жойлаштирилиши мумкин. Олинган фоиз даромадлари олий таълим муассасасининг ўқитишнинг контракт шаклидан тушган маблағлари даромадлар ва харажатлар сметасига киритилади ҳамда мазкур Низомнинг 34-бандида назарда тутилган мақсадларга сарфлаш учун тақсимланади.

39. Олий таълим муассасалари томонидан ўқитишнинг контракт шаклидан тушган маблағлар ва улар сарфланишининг бухгалтерия ҳисоби қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда юритилади.

40. Ҳар йили олий таълим муассасалари томонидан

ўқитишнинг контракт шаклидан тушадиган маблағлар бўйича календарь йилга даромадлар ва харажатлар сметаси ишлаб чиқилади ҳамда бўйсунуви бўйича тегишли вазирлик ёки идорага тасдиқлаш учун тақдим этилади.

41. Олий таълим муассасаларининг ўқитишнинг контракт шаклидан тушган маблағлари бўйича даромадлар ва харажатлар сметаларига ўзгартиришлар, календарь йил давомида ўқитиш учун тўлов миқдори, иш ҳақи ва стипендиялар миқдорларининг, энергия ресурслари, коммунал ва эксплуатация хизматларининг нархлари ҳамда тарифлари ўзгарганда, шунингдек олий таълим муассасалари таклифлари асосида белгиланган тартибда киритилади.

42. Олий таълим муассасаларида ўқитишнинг контракт шаклидан тушган маблағлар бўйича даромадлар ва харажатлар сметаларини тузиш Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетидан турувчи ташкилотларнинг харажатлар сметаси ва штатлар жадвалини тузиш, кўриб чиқиш, тасдиқлаш ва рўйхатдан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга (рўйхат рақами 2157, 2010 йил 19 ноябрь) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2010 й., 47-сон, 440-модда), шунингдек мазкур Низомга мувофиқ амалга оширилади.

43. Олий таълим муассасалари томонидан ўқитишнинг контракт шаклидан тушган маблағлар бўйича даромадлар ва харажатларнинг ҳисоботларини тузиш, тасдиқлаш ва тақдим қилиш Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетидан маблағ билан таъминланадиган ташкилотларнинг даврий молиявий ҳисоботларини тузиш, тасдиқлаш ҳамда тақдим қилиш бўйича қоидаларга (рўйхат рақами 2270, 2011 йил 27 сентябрь) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2011 й., 39-сон, 408-модда) мувофиқ амалга оширилади.

44. Олий таълим муассасалари ўқитишнинг контракт шаклидан тушган маблағлар бўйича даромадлар ва харажатлар сметаларининг бажарилиши ҳақидаги чоралик ва йиллик ҳисоботларни бўйсунуви бўйича тегишли вазирлик ёки идорага белгиланган тартибда тақдим этишлари лозим.

V БОБ. ЎРТА МАХСУС, КАСБ-ХУНАР ТАЪЛИМИ МУАССАСАЛАРИДА ЎҚИТИШ УЧУН КОНТРАКТНИНГ РАСМИЙЛАШТИРИЛИШИ, ТЎЛОВ МИҚДОРИ ВА УНИ АМАЛГА ОШИРИЛИШИ

45. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2012 йил 6 июлдаги 200-сон «Ўзбекистон Республикасида ўрта махсус, касб-хунар таълими тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида»ги қарорига (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2012 й., 28-сон, 315-модда) мувофиқ касб-хунар коллежи манфаатдор вазирликлар ва идоралар, иш берувчилар, меҳнат ва аҳоли бандлиги органлари билан ҳамкорликда контракт асосида:

ўрта махсус, касб-хунар маълумотиغا эга бўлмаган шахсларни умумтаълим мактабларининг 11-синфлари битирувчилари касбий тайёргарликка эга бўлишлари учун ўрта махсус, касб-хунар таълими дастурлари бўйича;

иккинчи мутахассисликни олишни хоҳловчи ўрта махсус, касб-хунар маълумотли шахсларни ўрта махсус, касб-хунар таълими дастурлари бўйича ўқитиши мумкин (бўш ўқув майдонлари, зарур ресурс таъминоти ва ўқитувчи кадрлар мавжуд бўлган тақдирда).

46. Ўрта махсус, касб-хунар таълим муассасаларида контракт асосида ўқитишнинг тўлов миқдори Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги томонидан Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг Ўрта махсус, касб-хунар таълими маркази ҳамда бошқа манфаатдор вазирлик ва идоралар билан келишилган ҳолда белгиланади.

47. Хорижий фуқароларни ўрта махсус, касб-хунар таълим муассасаларида контракт асосида ўқитишнинг

тўлов миқдори мазкур Низомнинг 14-бандида кўрсатиб ўтилган тартибда белгиланади.

48. Иш ҳақи миқдорининг, энергия ресурслари, коммунал ва эксплуатация хизматларининг нархлари ва тарифлари ўзгариши муносабати билан контракт асосида ўқитишнинг тўлов миқдори ўқув йили давомида қайта кўриб чиқилиши мумкин.

49. Ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларида контракт асосида ўқитиш учун контрактнинг расмийлаштирилиши, тўлов миқдори ва уни амалга оширилиши мазкур Низомнинг 5—12, 15—17, 19, 20, 22—25 ва 27—33-бандларида белгиланган тартибда амалга оширилади.

VI БОБ. ЎҚИТИШНИНГ КОНТРАКТ ШАКЛИДАН ТУШГАН МАБЛАҒЛАРНИ ЎРТА МАХСУС, КАСБ-ХУНАР ТАЪЛИМИ МУАССАСАЛАРИ ТОМОНИДАН ТАҚСИМЛАНИШИ

50. Ўқитишнинг контракт шаклидан тушган маблағлар ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаси даромадига киритилади ҳамда белгиланган тартибда тасдиқланган даромадлар ва харажатлар сметасида қуйидагиларга сарфлаш учун тақсимланиши мумкин:

ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасалари ходимларининг иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловлари, шунингдек ягона ижтимоий тўловлар бўйича харажатларни тўлашга;

ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларида бино ва иншоотларни сақлаш ҳамда коммунал хизматлар бўйича харажатларни тўлашга;

мавжуд кредитор қарзларни узишга;

ўқув-лаборатория бинолари ҳамда бошқа бино ва иншоотларни, асбоб-ускуналарни жорий ва капитал таъмирлашга, ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасасининг ҳудудини ва атрофини ободонлаштиришга, шунингдек қурилиш-тиклаш ишларига;

ўқув, илмий-тадқиқот ва лаборатория жиҳозлари, юмшоқ ва қаттиқ инвентарлар, мебеллар, ўқитишнинг техник воситалари, компьютер техникаси ва уларнинг эҳтиёт ҳамда бутловчи қисмларини, керакли материалларни ва бошқаларни сотиб олиш ҳамда таъмирлашга;

ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаси Ахборот-ресурс маркази (кутубхона) фондини тўлдиришга;

«Маънавият ва маърифат» тадбирлари, «Универсиада» ва «Баркамол авлод» спорт тадбирлари, «Ниҳол» ижодий фестивалларини ўтказишга;

Ўзбекистон Республикаси Президенти ёки Ҳукумати қарорлари асосида вазирлик ва идораларнинг Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетидан ташқари жамғармаларига ажратмаларни амалга оширишга;

ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасалари ходимларини моддий рағбатлантиришга (устама, мукофот) ва уларга моддий ёрдам кўрсатишга;

ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасалари ўқувчиларини ижтимоий муҳофаза қилиш доирасида бир йилда бир ўқувчига энг кам иш ҳақининг олти баробаридан ортиқ бўлмаган миқдорда бир йўла моддий ёрдам кўрсатишга;

ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаси фаолиятини амалга оширишини таъминлаш учун зарур бўлган бошқа харажатларни қоплашга.

51. Харажатларни амалга оширишда маблағлар биринчи навбатда иш ҳақи ва унга тенглаштирилган тўловлар ҳамда энергия ресурслари ва коммунал хизматларнинг ҳақини тўлаш мақсадларига йўналтирилади.

52. Ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларининг ўқитишнинг контракт шаклидан тушган маблағлари Бюджет ташкилотларини ривожлантириш жамғармаси таркибига киритилмайди.

53. Ўқитишнинг контракт шаклидан тушган ва вақтинчалик бўш турган маблағлар ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаси томонидан Ўзбекистон

Республикасининг молиявий барқарор ва тўлов қobiliяти юқори бўлган банкларининг депозит ҳисобварақларига танлов асосида жойлаштирилиши мумкин. Олинган фоиз даромадлари ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасасининг ўқитишнинг контракт шаклидан тушган маблағлари даромадлар ва харажатлар сметасига киритилади ҳамда мазкур Низомнинг 50-бандида назарда тутилган мақсадларга сарфлаш учун тақсимланади.

54. Ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасалари томонидан ўқитишнинг контракт шаклидан тушган маблағлар ва улар сарфланишининг бухгалтерия ҳисоби қонун ҳужжатларида белгиланган тартибда юритилади.

55. Ҳар йили ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасалари томонидан ўқитишнинг контракт шаклидан тушадиган маблағлар бўйича календарь йилга даромадлар ва харажатлар сметаси ишлаб чиқилади ҳамда бўйсунуви бўйича тегишли вазирлик ёки идорага тасдиқлаш учун тақдим этилади.

56. Ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларининг ўқитишнинг контракт шаклидан тушган маблағлари бўйича даромадлар ва харажатлар сметаларига ўзгартиришлар, календарь йил давомида ўқитиш учун тўлов миқдори, иш ҳақи миқдори, ва коммунал, эксплуатация хизматлари ва энергия ресурслари нархлари ҳамда тарифларининг миқдорлари ўзгарганда, шунингдек ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасалари таклифлари асосида белгиланган тартибда киритилади.

57. Ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларида ўқитишнинг контракт шаклидан тушган маблағлар бўйича даромадлар ва харажатлар сметаларини тузиш Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетидан турувчи ташкилотларнинг харажатлар сметаси ва штатлар жадвалини тузиш, кўриб чиқиш, тасдиқлаш ва рўйхатдан ўтказиш тартиби тўғрисидаги низомга (рўйхат рақами 2157, 2010 йил 19 ноябрь) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2010 й., 47-сон, 440-модда), шунингдек мазкур Низомга мувофиқ амалга оширилади.

58. Ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасалари томонидан ўқитишнинг контракт шаклидан тушган маблағлар бўйича даромадлар ва харажатларнинг ҳисоботларини тузиш, тасдиқлаш ва тақдим қилиш Ўзбекистон Республикаси Давлат бюджетидан маблағ билан таъминланадиган ташкилотларнинг даврий молиявий ҳисоботларини тузиш, тасдиқлаш ҳамда тақдим қилиш бўйича қоидаларга (рўйхат рақами 2270, 2011 йил 27 сентябрь) (Ўзбекистон Республикаси қонун ҳужжатлари тўплами, 2011 й., 39-сон, 408-модда) мувофиқ амалга оширилади.

59. Ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасалари ўқитишнинг контракт шаклидан тушган маблағлар бўйича даромадлар ва харажатлар сметаларининг бажарилиши ҳақидаги чораклик ва йиллик ҳисоботларни бўйсунуви бўйича тегишли вазирлик ёки идорага белгиланган тартибда тақдим этишлари лозим.

VI БОБ. ЯКУНИЙ ҚОИДАЛАР

60. Таълим муассасаларининг раҳбарлари, молия ва бухгалтерия хизматлари ходимлари тўлов-контракт асосида ўқитишдан тушган маблағлар бўйича даромадлар ва харажатлар сметасининг тўғри тузилиши, уларнинг бажарилиши бўйича ҳисоботларнинг ҳаққонийлиги, шунингдек бюджетдан ташқари маблағларни тасдиқланган сметаларга мувофиқ мақсадли сарфланиши учун қонунчиликда белгиланган тартибда жавобгардирлар.

61. Таълим олишнинг тўлов-контракт асосида келиб тушадиган маблағларининг тўғри сарфланиши ва маблағлардан мақсадли фойдаланиш устидан назоратни тасарруфда таълим муассасалари бўлган вазирликлар ва идоралар, Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлигининг Назорат-тафтиш бош бошқармаси, унинг ҳудудий органлари ва жойлардаги молия органлари қонунчилик томонидан

тақдим этилган ваколатларга мувофиқ амалга оширади.

62. Мазкур Низом Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги, Халқ таълими вазирлиги, Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Маданият ва спорт ишлари вазирлиги, Ташқи ишлар вазирлиги, Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, Алоқа,

ахборотлаштириш ва телекоммуникация технологиялари давлат кўмитаси, Давлат солиқ кўмитаси, Ўзбекистон Бадий академияси, «Ўзбекистон темир йўллари» давлат акциядорлик темир йўл компанияси ва «Навоий кон-металлургия комбинати» давлат корхонаси билан келишилган.

Молия вазири
Р.АЗИМОВ.

2012 йил 28 декабрь

Халқ таълими вазири
Т.ШИРИНОВ.

2012 йил 28 декабрь

Соғлиқни сақлаш вазири
А.АЛИМОВ.

2012 йил 28 декабрь

Маданият ва спорт ишлари вазири
Т.ҚЎЗИЕВ.

2012 йил 28 декабрь

Ташқи ишлар вазири
А.КАМИЛОВ.

2012 йил 24 декабрь

Қишлоқ ва сув хўжалиги вазири
З.РЎЗИЕВ.

2012 йил 24 декабрь

Алоқа, ахборотлаштириш ва телекоммуникация технологиялари давлат кўмитаси раиси
Х.МИРЗАХИДОВ.

2012 йил 24 декабрь

Давлат солиқ кўмитаси раиси
Б.ПАРПИЕВ.

2012 йил 26 декабрь

Ўзбекистон Бадий академияси раиси
А.НУРИДИНОВ.

2012 йил 26 декабрь

«Ўзбекистон темир йўллари» давлат акциядорлик темир йўл компанияси раиси
А.РАМАТОВ.

2012 йил 26 декабрь

«Навоий кон-металлургия комбинати» давлат корхонаси бош директори
Қ.САНАҚУЛОВ.

2012 йил 26 декабрь

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ АДЛИЯ ВАЗИРЛИГИ ВАЗИРЛИКЛАР, ДАВЛАТ КЎМИТАЛАРИ ВА ИДОРЛАРНИНГ НОРМАТИВ-ҲУҚУҚИЙ ҲУЖЖАТЛАРИНИ ДАВЛАТ РЎЙХАТИДАН ЎТКАЗИШ ҲОЛАТИ ТЎҒРИСИДА 2013 ЙИЛ 23 ФЕВРАЛДАН 1 МАРТГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТНИ МАЪЛУМ ҚИЛАДИ

I. ДАВЛАТ РЎЙХАТИДАН ЎТКАЗИЛДИ:

1. «Ноширлик ва матбаа корхоналари томонидан Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмаси ҳузуридаги «Ижод» фондига ажратмалар тўлаш тартиби тўғрисидаги низомга ўзгартиришлар киритиш ҳақида» Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлиги бош директорининг 2013 йил 14 февралдаги 12-м/х-сонли буйруғи.

2013 йил 25 февралда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 2139-3.

2. «Олий ва ўрта махсус, касб-хунар таълими муассасаларида ўқитишнинг тўлов-контракт шакли ва ундан тушган маблағларни тақсимлаш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси олий ва ўрта махсус таълим вазирининг 2012 йил 28 декабрдаги 508-сонли буйруғи.

2013 йил 26 февралда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 2431.

3. «Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларига қабул қилиш бўйича Давлат комиссияси томонидан тасдиқланган айрим норматив-ҳуқуқий ҳужжатларни ўз кучини йўқотган деб ҳисоблаш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларига қабул қилиш бўйича Давлат комиссиясининг 2012 йил 28 декабрдаги 9-сонли қарори. [Кўчирма]

2013 йил 26 февралда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 2432 (2013 йил 8 мартдан кучга киради).

4. «Республика ихтисослаштирилган тиббиёт марказлари ходимларини, уларнинг пировард молиявий натижалардаги меҳнат улушига қараб, меҳнат жамоасига тўланадиган дивидендлар ҳисобидан ҳар йили моддий рағбатлантириш тартиби тўғрисидаги низомни тасдиқлаш ҳақида» Ўзбекистон Республикаси Соғлиқни сақлаш вазирлиги, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги, Молия вазирлигининг 2013 йил 30 январдаги 3, 8-қ/қ, 9-сонли қарори.

2013 йил 28 февралда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 2433.

5. «Ўзбекистон Республикаси божхона чегараси орқали радиоэлектрон воситалар ва юқори частотали қурилмаларни олиб ўтиш тартибига ўзгартиришлар киритиш тўғрисида» Ўзбекистон Республикаси Давлат божхона кўмитаси, Алоқа, ахборотлаштириш ва телекоммуникация технологиялари давлат кўмитасининг 2013 йил 21 февралдаги 01-02/6-21, 11-мх-сонли қарори.

2013 йил 28 февралда рўйхатдан ўтказилди, рўйхат рақами 526-4.

II. ДАВЛАТ РЕЕСТРИДАН ЧИҚАРИЛДИ:

1. «Ўзбекистон Республикаси таълим муассасалари талабалари (ўқувчилари) ўқишини кўчириш, қайта тиклаш ва ўқишдан четлаштириш тартиби ва қоидалари тўғрисидаги низом» (рўйхат рақами 793, 1999 йил 6 август). Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларига қабул қилиш бўйича Давлат комиссияси томонидан тасдиқланган.

Адлия вазирининг 2013 йил 26 февралдаги 63-мх-сон буйруғи билан давлат реестридан чиқарилди.

2. «Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларида иккинчи таълимни олиш тартиби тўғрисидаги низом» (рўйхат рақами 794, 1999 йил 6 август). Ўзбекистон Республикаси таъ-

лим муассасаларига қабул қилиш бўйича Давлат комиссияси томонидан тасдиқланган.

Адлия вазирининг 2013 йил 26 февралдаги 63-мх-сон буйруғи билан давлат реестридан чиқарилди.

3. «Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларида ўқитишнинг тўлов-контракт шакли ва тушган маблағларни тақсимлаш тартиби тўғрисидаги низом», 1-сон ўзгартириш (рўйхат рақами 795, 1999 йил 6 август), (рўйхат рақами 795-1, 2005 йил 28 декабрь). Ўзбекистон Республикаси таълим муассасаларига қабул қилиш бўйича Давлат комиссияси томонидан тасдиқланган.

Адлия вазирининг 2013 йил 26 февралдаги 63-мх-сон буйруғи билан давлат реестридан чиқарилди.

Мазкур ҳужжатлар қонунчиликка ўзгартириш киритилиши ва/ёки янги норматив-ҳуқуқий ҳужжат қабул қилиниши муносабати билан давлат реестридан чиқарилди.

ПАСПОРТ ИШЛАРИДА ТАРТИБ

Фуқаролар ҳамда корхона, ташкилот ва муассасаларнинг мансабдор шахслари томонидан паспорт-виза режими қоидаларига риоя этилиши қандай текширилади?

– Ўзбекистон Республикасида паспорт тизими тўғрисидаги низомни тасдиқлаган Президент Фармони (26.02.1999 йилдаги ПФ-2240-сон) билан Ўзбекистонда паспорт режимига риоя этиш учун жавобгарлик фуқаролар ва корхоналар, ташкилотлар ҳамда муассасалар раҳбарлари зиммасига қўйилган. Уларнинг бу борадаги фаолиятини назорат қилиш ваколатлари эса ички ишлар органларига берилган.

ПФ-2240-сон Фармонга мувофиқ ишлаб чиқилган Ўзбекистон Республикасида паспорт тизимини амалга ошириш тартиби тўғрисида йўриқномага кўра фуқаролар ва мансабдор шахслар томонидан паспорт режими қоидаларига риоя этилишини назорат қилиш чоратадбирлари қуйидагиларни назарда тутади:

паспортсиз, ҳақиқий бўлмаган паспортлар бўйича, пропискасиз ёки рўйхатдан ўтмасдан яшаётган шахсларни, шунингдек агар уларнинг прописка қилиниши, рўйхатдан ўтиш мuddати тугаган бўлса, прописка ёки рўйхатдан ўтказиш рад қилинган шахсларни аниқлаш мақсадида аҳоли пунктларида (маҳаллалар, уйлар, квартиралар, ётоқхоналар ва ҳоказо жойларда) текшириш;

корхоналар, муассасалар, ташкилотларнинг мансабдор шахслари томонидан фуқаролар иш ёки ўқишга қабул қилинаётганда паспорт тизими қоидаларига риоя этилишини текшириш. Бундай текширишлар муайян идоралар ёки халқ хўжалиги тармоқларига тегишли бўлган объектлар бўйича ўтказилади;

паспорт режимини бузишга имкон берувчи сабаблар, хусусият-

лар ва шароитларни ўрганиш ҳамда камчиликларни бартараф этиш бўйича амалий чораларни ишлаб чиқиш;

паспорт тизими қоидаларига риоя этилиши учун жавобгар шахсларнинг ёки ушбу ишни юритишга ваколатли шахсларнинг иши устидан назорат қилиш, уларга йўл-йўриқлар бериш;

аҳоли ўртасида тушунтириш ишлари, шу жумладан радио ва телевидение орқали чиқишлар, матбуотдаги материаллар чоп этиш;

инстанцияларни паспорт режимини таъминлаш тадбирлари давомида аниқланган камчиликлардан хабардор қилиш ва уларни бартараф этиш бўйича таклифларни тайёрлаш.

Корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва ўқув юрларида фуқароларни иш ёки ўқишга қабул қилиш чоғида паспорт тизими қоидаларига риоя этилишини текшириш кадр хизматларининг ҳисоб ҳужжатларидаги ишчи ва хизматчиларнинг паспортлари ва прописка тўғрисида маълумотларни ўрганиш йўли билан амалга оширилади. Зарур ҳолларда уларни кўздан кечириш учун паспорт талаб қилиб олиниши мумкин.

Текшириш натижалари бўйича 2 нусхада далолатномалар тузилади, уларнинг бири корхона, муассаса, ташкилот ва ўқув юртининг маъмуриятига топширилади, иккинчи нусхаси эса паспорт аппаратида сақланади. Уларда аниқланган камчиликлар, шунингдек уларни бартараф этиш тартиби ва мuddатлари тўғрисида таклифлар кўрсатилади. Айни вақтда айбдорларга нисбатан маъмурий ҳуқуқбу-

зарликлар тўғрисида баённомалар тузилади, улар ҳақида ички ишлар органлари раҳбарларига маълум қилинади.

Ички ишлар органларида паспорт қоидаларини бузувчилар ҳисоби юритилади.

Паспорт тизими қоидаларига риоя этиш учун масъул бўлган шахсларнинг фуқароларнинг паспортсиз ёки ҳақиқий бўлмаган паспорт билан ёхуд вақтинча ёки доимий пропискасиз, турган жойи бўйича ҳисобда турмасдан яшашига йўл қўйиши, шунингдек фуқароларнинг ўз турар жойларида паспортсиз ёки пропискасиз шахслар яшаб туришига йўл қўйиши – ЭКИХнинг 3 бараваридан 10 бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади (Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекс 223-моддасининг учинчи қисми).

Қуйидагилар паспорт тизими қоидаларига риоя этилиши учун жавобгарлар:

аҳолига коммунал хизмат кўрсатиш вазирлигининг ижарадаги қорхоналари, квартиралардан фойдаланиш қисмлари (КФҚ)нинг раҳбарлари; уй бошқарувчилари, уй ва ётоқхоналарнинг комендантлари, маҳалла кўмиталарининг раислари; меҳмонхоналар, санаторийлар, дам олиш уйлари, пансионатлар ва туристик базалар, касалхоналар, қариялар ва ногиронларнинг интернат уйлари, болалар учун интернат уйлар ва фуқаролар прописка қилиниши лозим бўлган бошқа шу каби муассасаларнинг директорлари (мудирлари);

уй эгалари ёки ихтиёрида турар жой бинолари ва хоналари бўлган бошқа шахслар.

Паспортсиз ёки ҳақиқий бўлмаган паспорт билан ёхуд пропискасиз яшаб турган фуқароларни ишга қабул қилган корхона, ташкилот, муассасаларнинг мансабдор шахсларига ЭКИХнинг 5 бараваридан 15 бараваригача миқдорда жарима солинади (Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекс 223-моддасининг тўртинчи қисми).

Мен Россия Федерациясида меҳмонда бўлиб, у ердан туристик мақсадда Европанинг бир нечта мамлакатига бормоқчиман. Мен виза расмийлаштиришим керакми ёки йўқми? Россиядан тўғридан-тўғри Европага борсам бўладими?

Бобур А.

ЕВРОПАГА РОССИЯ ОРҚАЛИ ТРАНЗИТДА ЎТИШ

– 2000 йил 30 ноябрда Минскда Беларусь, Қозоғистон, Қирғизистон, Россия Федерацияси ва Тожикистон ҳукуматлари ўртасида фуқароларнинг ўзаро визасиз сафарлари тўғрисида битим имзоланган. Ўзбекистон мазкур Битимга Президентнинг 27.12.2006 йилдаги ПҚ-542-сон қарорига мувофиқ қўшимча шартни¹ ҳисобга олган ҳолда қўшилди.

Мазкур Битимга биноан унинг Тарафлари бўлган давлатларнинг фуқаролари, яшаш жойидан қатъи назар, Битимнинг 1, 2, 3, 4 ва 5-иловаларида кўрсатилган амал қилувчи ҳужжатларнинг бири бўйича визасиз Тарафлар давлатларининг ҳудудида унга кириш, чиқиш, транзит ўтиш, ҳаракатланиш ва бўлиш ҳуқуқига эгалар.

Белгиланган тартибга кўра Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг кириш-чиқининг визасиз режими ўрнатилган МДХ мамлакатларига чиқиши учун хорижга чиқишга рухсат бериш ёзувли стикерни расмийлаштириш талаб қилинмайди.

Агар сиз Россия Федерациясига меҳмонга бормоқчи бўлсангиз, сизга виза керак эмас. Агар сиз у ердан чиқиш учун бизнинг қонун ҳужжатларимиз бўйича кириш визасини расмийлаштириш талаб қилинадиган мамлакатга чиқишни режалаштирсангиз, яшаш жойингиздаги Ўзбекистон ички ишлар органларига ушбу мамлакатга кириш учун стикерни расмийлаштириш тўғрисида олдиндан ариза билан мурожаат қилишингиз керак.

Истисно ҳолларда Ўзбекистоннинг Битим аъзоси бўлган мамлакатлардаги консуллик муассасаларига мурожаат қилиш мумкин. Ушбу тартибга риоя қилмаслик Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 223-«Қонунга ҳилоф равишда чет элга чиқиш ёки Ўзбекистон Республикасига кириш» моддаси бўйича жиноий жавобгарликка олиб келадиган хорижга ноқонуний чиқиш сифатида баҳоланади. Ушбу мезъор Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг «Ўзбекистон Республикасининг давлат чегарасини кесиб ўтиш тартибини бузишга оид ишлар бўйича суд амалиёти тўғрисида» қарори (25.11.2011 йилдаги 9-сон) 7-банди ва Ўзбекистон Республикаси фуқароларининг чет элга чиқиши ва Ўзбекистон Республикаси ҳудудига кириши тартибидан (ВМнинг 6.01.1995 йилдаги 8-сон қарори билан тасдиқланган) келиб чиқади.

Ленара ХИКМАТОВА, юрист.

¹ИИВнинг АВ томонидан 9.04.1999 йилда 698-сон билан рўйхатдан ўтказилган буйруғи билан тасдиқланган.

УЙИНГИЗДА ЯШОВЧИЛАР УЧУН ЖАВОБ БЕРАСИЗ

Доимий пропискани расмийлаштириш масаласи бўйича ички ишлар органларига юбориладиган ҳужжатларнинг ҳақиқийлиги ва ишончлилиги, паспорт тизими қоидаларини бузганлик учун корхоналар раҳбарларига, турар жой эгаларига нисбатан қандай жавобгарлик чоралари кўрилади?

– Маъмурий жавобгарлик тўғрисидаги кодекснинг 223-моддасига кўра паспорти бўлиши шарт бўлган фуқаронинг паспортсиз ёки ҳақиқий бўлмаган паспорт билан, вақтинча ёки доимий пропискасиз ёхуд турган жойи бўйича ҳисобда турмасдан яшаши, қасддан яроқсизлантиришига олиб келган паспортни бепарволик билан сақлаши ва бунинг оқибати-

да паспортнинг йўқолиши – э н г кам иш ҳақининг 1 бараваридан 3 бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади.

Паспортсиз, вақтинча ёки доимий пропискасиз ёхуд турган жойи бўйича ҳисобга турмаган шахсларнинг яшашига (шу жумладан улар эгаллаган турар жойларда) йўл қўйган шахсларга нисбатан ЭКИХнинг 3 бараваридан 10 баравар-

ригача суммада жарима солинади.

Паспортсиз ёки ҳақиқий бўлмаган паспорт билан, худди шунингдек вақтинча ёки доимий пропискасиз ёхуд турган жойи бўйича ҳисобга турмасдан яшаб турган фуқароларни ишга қабул қилиш, шунингдек фуқаролардан паспортларни ноқонуний равишда олиб қўйиш ёки уларни гаровга олиш мансабдор шахсларга ЭКИХнинг 5 бараваридан 15 бараваригача жарима солишга сабаб бўлади.

Бунда жарима тўлаш айбдорларни улар йўл қўйган ҳуқуқбузарликларни бартараф этиш мажбуриятидан озод қилмайди.

БОШҚА ҚИЁФА БИЛАН

Мен паспорти йўқолганлиги тўғрисида ариза берган ва янгисини олган кишини биламан. Эски паспортдан эса у шартномаларни имзолашда, бошқа ишбилармонлик вазиятларида фойдаланади. Наҳотки бундай ҳоллар учун бирор-бир жавобгарлик чоралари назарда тутилмаган бўлса?

– Назарда тутилган. Фуқароларнинг йўқолганлиги тўғрисида ўзлари ариза берган ўз паспортларидан ғаразли мақсадларда фойдаланиши – энг кам иш ҳақининг 5 бараваридан 10 бараваригача миқдорда жарима солишга сабаб бўлади. Худди шундай чоралар бошқа фуқароларга тегишли бўлган паспортлардан фойдаланганлик учун ҳам назарда тутилган.

Санжар ХҲЖААҲМЕДОВ, экспертими.

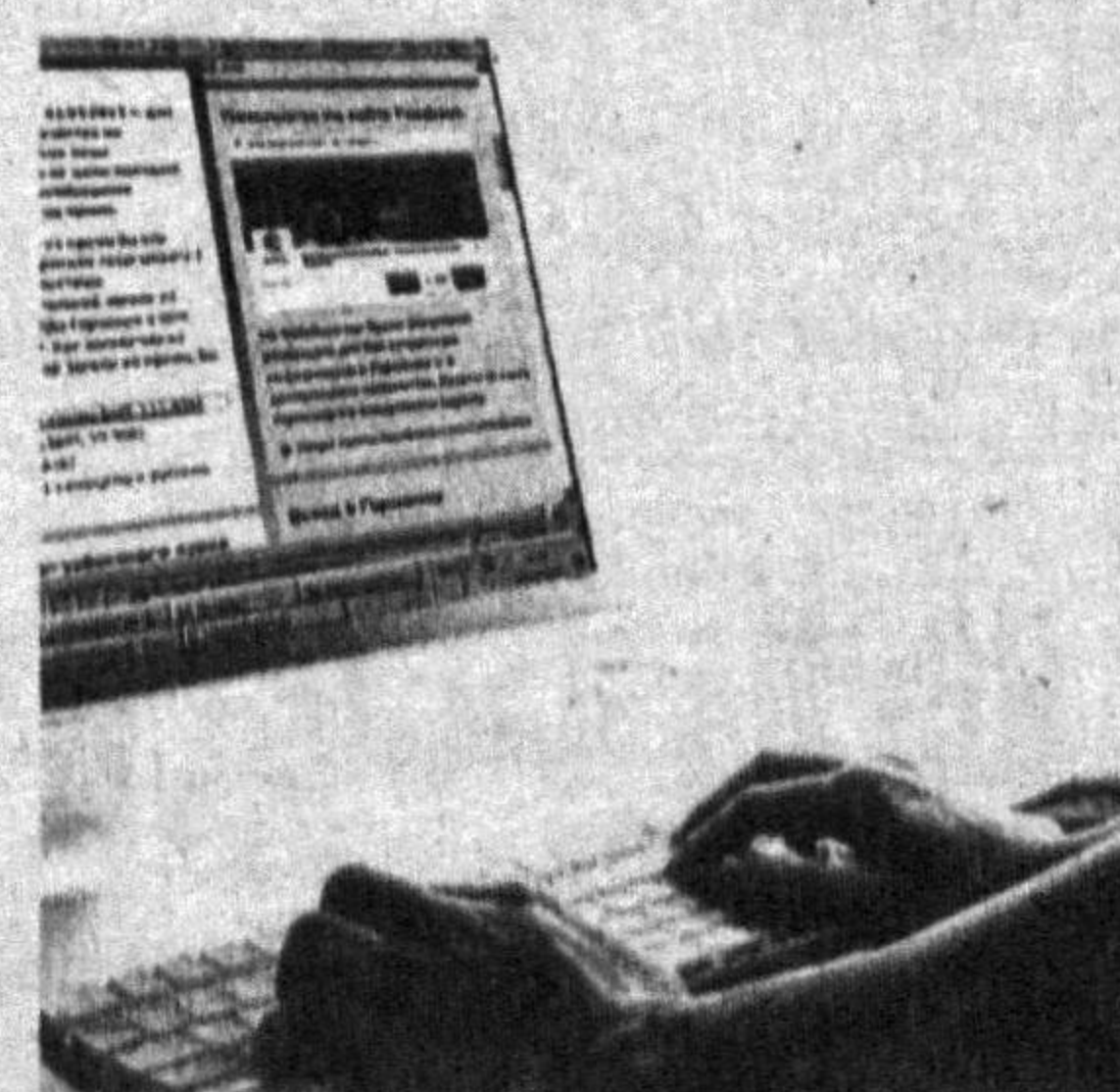
ИНТЕРНЕТ ОРҚАЛИ ВИЗА

Германия Федератив Республикасининг Тошкентдаги элчихонаси 2013 йилнинг 1 мартдан Элчихона барча турдаги визаларни олиш учун илтимосномаларни топширишга Интернет орқали қабул қилишнинг олдиндан ёзилиш тизимини амалга киритганини маълум қилди. Бу тизим аризачиларга кутиш вақтини қисқартириш, виза бўлимига эса режалаштиришнинг ишончлилигини таъминлаш имконини беради.

Эндиликда 90 кун мuddатга ча бўлишнинг Шенген визасини ва 3 ойдан ортиқ мuddатда бўлишнинг миллий визасини олишга илтимосномани топшириш учун 2013 йилнинг 1 мартдан режалаштирилган қабулга бепул ёзилиш мумкин. Тизимда немисчарусча ва инглизча-ўзбекча версиялар назарда тутилган. Унда қабулга эркин ёзилиш учун кўрсатмалар ва ахборот, Элчихонанинг эслатмаларига ҳаволалар келтирилган. Ёзилишдан олдин авваллари бўлганидек, визаларни олишга илтимосномани бериш талаблари ҳамда ҳужжатларга ишлов бериш мuddатлари билан танишиб чиқиш керак. Сабаби ҳужжатлар пакети

тўлиқ тақдим этилмаслиги туфайли такрорий қабулга зарурат туғилган тақдирда, айниқса тизим мавсумда янги қабул вақтини узокроқ кутиб қолишга тўғри келади.

2013 йилнинг 1 мартдан қабул телефон орқали ёки олдиндан ёзувсиз амалга оширилмайди.

Визаларни бериш тартиби тўғрисидаги умумий ахборотни Элчихонанинг қуйидаги Интернет-сайтдан топиш мумкин: <http://www.taschkent.diplo.de/Vertretung/taschkent/ru/Startseite.html>

Оилавий муносабатлар

МЕН АЖРАШМАЙМАН

Турмуш икир-чикирлари туфайли мен эрим билан ажрашмоқчиман, лекин у бунга рози бўлмапти. Мен ФХДЁ органига борган эдим, у ердан мени фуқаролик ишлари бўйича судга жўнатишди. У ердан эса мени яна ФХДЁга қайтаришди.

Бизнинг вояга етмаган фарзандларимиз йўқ, мулкий низолар ҳам мавжуд эмас. Менга маслаҳат берсангиз, ажрашиш тўғрисидаги аризани мен кимга тақдим этишим керак? Қайси ҳолларда у ФХДЁга ва қайси ҳолларда судга тақдим этилади?

Сурайё.

– Ўзбекистон қонун ҳужжатлари ажрашиш тартибини императив тарзда тартибга солиди (Оила кодексининг 7-боби; Фуқаролик ҳолати далолатномаларини қайд этиш қоидаларининг¹ IV бўлими). Никоҳни бекор қилмоқчи бўлган эр-хотинлар ариза билан қаерга – ФХДЁ органигами ёки судгами – мурожаат қилишларини ўзлари танламайдилар.

ФХДЁ органлари қуйидаги ҳолларда никоҳдан ажратадилар:

эр-хотинларнинг ўзаро розилигига кўра уларнинг мулкий низолари ҳамда вояга етмаган фарзандлари бўлмаган тақдирда;

эр ёки хотиндан бирининг аризаси асосида улардан бири суд томонидан бедарак йўқолган ёки руҳияти бузилиши (ру-

ҳий касаллиги ёки ақли заифлиги) сабабли муомалага лаёқатсиз деб топилган ёхуд содир қилган жинояти учун 3 йилдан кам бўлмаган муддатга озодликдан маҳрум қилинган бўлса.

Никоҳдан ажратиш суд тартибида амалга оширилади, агар:

эр-хотинларнинг ўртада вояга етмаган фарзандлари бўлса (эр ёки хотиндан бирининг аризаси асосида улардан бири суд томонидан бедарак йўқолган ёки руҳияти бузилиши (руҳий касаллиги ёки ақли заифлиги) сабабли муомалага лаёқатсиз деб топил-

ган ёхуд содир қилган жинояти учун 3 йилдан кам бўлмаган муддатга озодликдан маҳрум қилинган ҳоллар бундан мустасно);

болалари тўғрисида, биргаликдаги умумий мол-мулкни бўлиш ҳақида ёки ёрдамга муҳтож, меҳнатга лаёқатсиз эр (хотин)га таъминоти учун маблағ тўлаш ҳақида низо мавжуд бўлса;

эр-хотиндан бирининг никоҳдан ажратишга розилиги бўлмаса;

қаршилиги бўлмаса-да, эр-хотинлардан бирининг ФХДЁ органида никоҳдан ажралишдан бош тортганда (масалан, биргаликда ариза беришни рад этса ёхуд аризани бериб, никоҳдан ажратишни рўйхатдан ўтказишга келмаса).

Шундан кўринадики, агар эр-хотинлардан бири никоҳдан

ажралишга рози бўлмаса, охириги сўзни айтиш судга қолади. Шунинг учун «ажрашман ёки ажрашмайман» деган дағдаганинг аҳамияти кучли эмас. Жуфтларнинг ҳатто биттаси никоҳдан ажрашишни истамаса-да, суд уларни барибир ажратиш юбориши мумкин.

Модомики, эрингиз ажрашишни истамас экан, сиз никоҳдан ажрашиш тўғрисидаги ариза билан фуқаролик ишлари бўйича туманлараро (шаҳар) судига мурожаат қилишингиз керак. Туман (шаҳар) ФХДЁсидан эса сиз эрингиз билан никоҳдан ажратиш тўғрисида биргаликда ёзилган аризани бермаганлигингиз тўғрисидаги ёхуд уни бериб, эрингиз никоҳдан ажратишни рўйхатдан ўтказишга келмаётганлиги тўғрисидаги маълумотномани келтиришингиз керак.

Ахтам ХИКМАТОВ,
адвокат.

¹ВМнинг 12.04.1999 йилдаги 171-сон қарори билан тасдиқланган.

Илгари бизга хориждан нима нарса келтиришса, ҳаммаси сифатлилиги билан ажралиб турарди. Катта ёшдагилар яхши эшлашади – Хитойнинг халқ истеъмоли товарлари одамларга ўн йиллар давомида хизмат қилган, рангрўйини йўқотмаган. Шунинг учун одамларга «импортний» десанг, орқа-олдига қараб ўтирмай харид қилаверган.

Бугунги кунда эса, таассуфки, олиб келинаётган товарларни доим ҳам сифатли деб бўлмайди. Бу фақатгина кенг истеъмол товарлари бўлмиш кийим-кечак ва пойабзалга тегишли гап эмас. Олиб келинаётганлар орасида сифатсиз техника ҳам бор.

Бизнинг экспертларга, хусусан товаршуносларга турли товарларни уларнинг сертификатга мувофиқлигини тадқиқ қилишга тўғри келган. Баъзида биз – трассологлар мамлакатга олиб кирилатганда бузилганлигини ёки аввал-бошдан эски-туски хом ашёдан тайёрланганлигини аниқлаймиз.

Бир сафар биз товаршунослар билан бирга хориждан келтирилган ўнлаб махсус автобусларни экспертизадан ўтказдик. Бу одатдаги автобуслар бўлиб, салонлари махсус ускуналар билан жиҳозланган эди. Ҳужжатларда ёзилишича, булар мутлақо янги автобуслар бўлиб, мамлакатимизда улар тайёрланган заҳотиёқ жўнатилган эди. Бироқ уларни олган корхоналар мутахассисларида автобусларнинг янгилиги хусусида шубҳалар мавжуд эди.

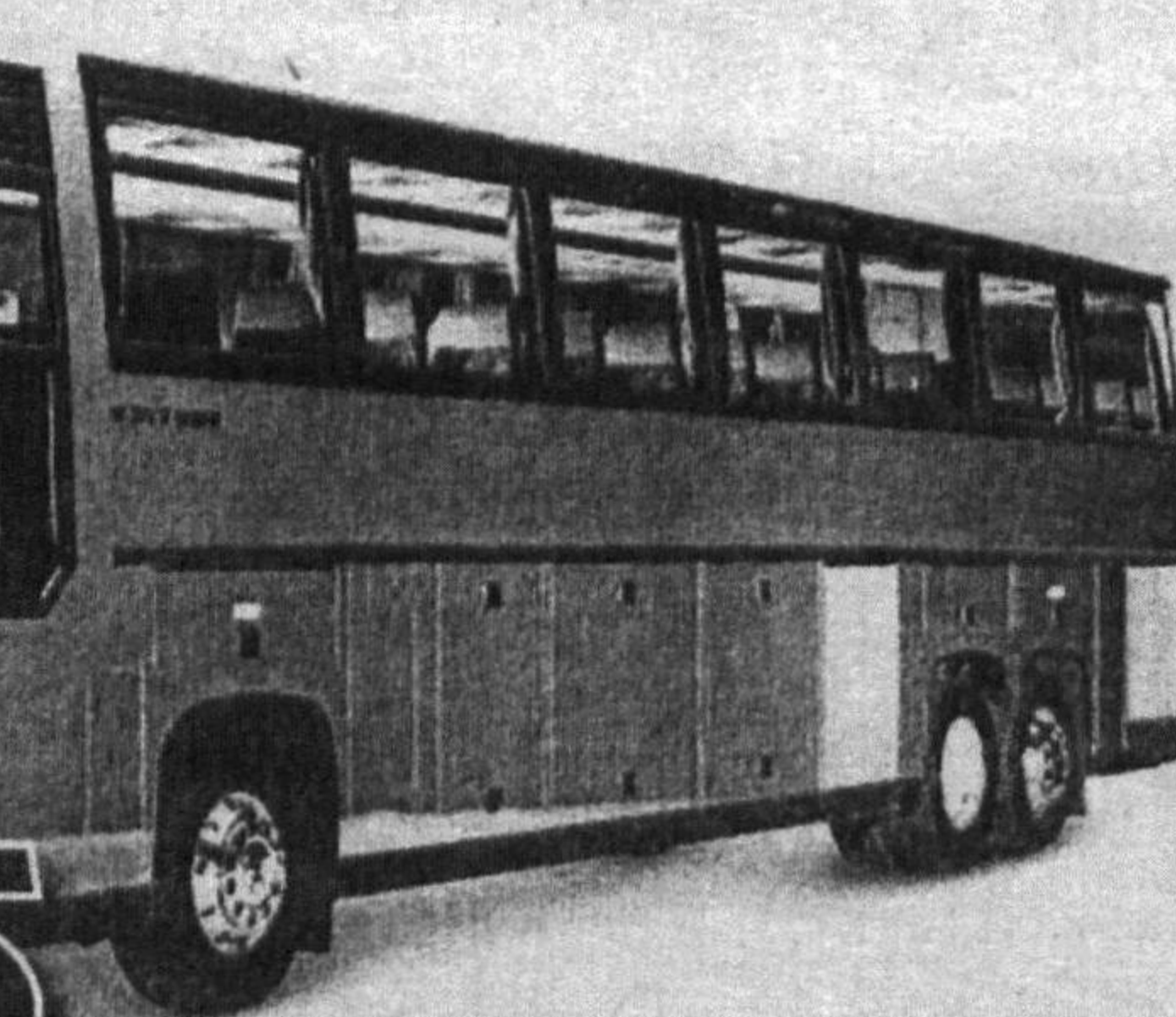
Шундан сўнг бизга трассологик ва товаршунослик экспертизасини ўтказишни топширишган эди, биз хорижнинг ушбу техникаси келтирилган мамлакатимиз шаҳарларидан бирига бордик. Ҳаво иссиқ бўлиб, автобусларнинг деярли барчаси очиқ майдонда турарди. Биз эса автобусларнинг ҳар бирини пухта кўздан кечиришимиз, баъзи нарсаларни лупа

АЙ,
ПИСҚИРИБ
ЕЛГАН АВТОБУСИМ-ЕЙ...

ёрдамида тадқиқ қилишимиз, бирга автобусларнинг умумий кўринишини ва баъзи қисмларини фотосуратга олишимиз лозим эди, бу билан олдимишга қўйилган масалаларни ҳал этиш учун зарур белгиларни аниқлаш талаб этилар эди. Шу билан бирга лаборатория тадқиқотини ўтказиш учун ҳар бир автобусдан, қолаверса, унинг бир эмас, бир неча участкасидаги бўёқлар қириндисини олиш зарур эди.

Бу юмушни жазирамада нақ 2 кун

бажардик, лекин ишимиз бесамар бўлмади. Барча махсус автобусларда бир қатор нуқсонлар аниқланди. Тўғри, бўёқлардаги тирналиш ва баъзи жойлардаги букланишларни транспортга юклаш жараёнидаги эҳтиётсизлик

оқибати дейиш мумкин эди. Бироқ буларнинг барчаси иккинчи даражали нуқсонлар.

Энг асосийси шуки, барча автобусларда эски ва кейинчалик бўялган деталлардан бутланганликни аломати бор эди. Уларнинг баъзиларида аввал эксплуатация қилинганликнинг аниқ нуқсонлари – ички қисм ва бурчакларнинг эзилиб букилиши, қўпол сувоқ ва тирналган бўёқлар ҳамда бўёқ ва металлнинг қирилганлиги билиниб турарди.

Ташқи кўздан кечирилгандаёқ деталлар уланмаларидаги лок-бўёқлар бир текис эмаслиги, бўёқлар оқиб тушганлиги, зангли қатламлар борлиги аниқланди. Махсус автобусларнинг ён тарафларига трафарет ёрдамида туширилган махсус ёзувлар турли рангларга эга эди. Кейинчалик ўтказилган лаборатория текширувида уларнинг деталлари турли рангдаги бир хил бўлмаган бир қанча қопламлар билан қопланганлигини кўрсатди. Ҳатто юқоридаги оқ рангли қопламда ҳам ўзгача тус сезилиб турарди. Баъзи деталлар стандарт лок-бўёқ қопламга эга бўлса, бошқалари турли рангдаги ностандарт қалин қопламларга эга эди.

Албатта, бунинг ҳаммаси чегарадан етказиб берилган махсус автобуслар турли деталлардан, хусусан илгари эксплуатация қилинган деталлардан тайёрланганлигидан далолат берар эди. Бу уларни янги деб ҳисоблаб бўлмаслигини англатарди. Бундан ташқари, деталлар етарлича мустаҳкам тортилмаган эди. Ҳатто эшиклар пухта ёпилмас эди. Ваҳоланки, бу махсус автобуслардан Ўрта Осиёнинг йўлларида фойдаланиш кўзланган эди.

Буни қарангки, шундай импорт ҳам бўлар экан. Демак, буюртмачилар пул тўлаб олар экан, келаётган товарнинг янгилигини яхшилаб текширганлари маъқул экан.

Ольга МАРШАНСКАЯ,
Адлия вазирлиги ҳузуридаги
Республика суд экспертизаси
марказининг давлат суд эксперти.

Иқтисодий-ҳуқуқий газета
НОРМА МАСЛАХАТЧИ
ХУҚУҚ
СОЛИҚЛАР
БУХГАЛТЕРИЯ

ТАЪСИСЧИ «Norma Hamkor» МЧЖ

Газета 2006 йил 26 декабрда
Ўзбекистон Матбуот ва ахборот
агентлигида рўйхатга олинди.
Рўйхат рақами 0074.

БОШ МУҲАРРИР
ФАРҲОД ҚУРБОНБОЕВ
ТАҲРИРИЯТ МАНЗИЛИ:
100105, Тошкент ш.,
Миробод тумани,
Таллимаржон кўч., 1/1,
Таҳририят тел. 283-44-27
Обуна бўлими тел. 200-00-30
E-mail: gazeta@norma.uz,
normapress@mail.ru
www.norma.uz
Нашр учун масъул:
Нодир Алимов

Муаллифлар фикри доим ҳам таҳририят нуқтаи назарига мос келавермайди.
Таҳририят муштарийлар билан ёзишиб туриш имкониятига эга эмас.
«Norma маслаҳатчи»да эълон қилинган материалларни тўлиқ ёки қисман кўчириб босиш, электрон ва бошқа манбаларда кўпайтириш, тарқатишга фақат «Norma» газеталари бирлашган таҳририяти» МЧЖ билан тузилган шартнома асосида йўл қўйилади.

Газета таҳририят томонидан тайёрланган диапозитивлар ёрдамида «ТОПРИНТ» МЧЖ босмахонасида босилди (Тошкент ш., Миробод тумани, Таллимаржон кўч., 1/1).
Индекс – 186 Буюртма 823 Адади 2 326. Баҳоси келишилган нархда
Газета 2013 йил 4 мартда соат 17.30 да топширилди.
ISSN 2010-5223